

Да се никада не заборави ЗЛОЧИНИ БЕЗ КАЗНЕ

Гађајући рафинерије, хемијска постројења и друге индустријске капацитете, и употребом пројектила са осиромашеним уранијумом, графитне и испробавајући „in vivo“ бомбе нове генерација, западни војни савез, по свему судећи, настојао је да у Србији произведе екоцид. Последице тог злочина ће се осећати две-три хиљаде година, па и више.

Вероватно никада најмоћнија светска војна алијанса није водила бесмислени рат од онога којим је покушала да на колена баци Србију (СРЈ) и да са САД на челу и заувек покори народ којем је током векова на врху лествице највиших цивилизацијских вредности била и остала слобода. Тих месеци 1999. године НАТО је обележавао 50 година постојања, савеза својевремено створеног да парира Варшавском уговору и да обезбеди колективну одбрану чланица у случају евентуалне агресије на било коју земљу што припада Алијанси. Управо тада НАТО је трагао за разлозима опстанка савеза упркос чињеници да више не постоји противнички војни блок.

Такорећи преко ноћи, НАТО се од одбрамбеног савеза преобратио у војну силу која крчи путеве освајачким походима мегакапитала. Постао је ударна песница неокапитализма који не познаје хуманост, правду и међународно право. Тако је агресија на СРЈ предузета без одобрења Савета безбедности УН.

Током 78 дана рата НАТО је крстарећим пројектиlima и бомбама које су се обрушавале са великих висина претежно гађао цивилне циљеве. Гађајући рафинерије, хемијска постројења и друге индустријске капацитете, и употребом пројектила са осиромашеним уранијумом, графитне и испробавајући „in vivo“ бомбе нове генерација, западни војни савез, по свему судећи, настојао је да у Србији произведе екоцид. Последице тог злочина ће се осећати две-три хиљаде година, па и више.

Ко пројектиlima нишани и погађа цивилне циљеве, посебно школе, болнице, породилишта, мостове, возове, фабрике... чини злочине. Тешке злочине, додали бисмо. Због невиних жртава још нико из НАТО-а до сада, мада је прошло 17 година, није одговарао. Хашки трибунал судио је само Србима који су се бранили своју нејач и огњиште. Агресори и њихови налогодавци изузети су од одговорности. Мудри народ је давно изговорио мисао „Ничија није горела до зоре“, па ће доћи време да на оптуженичку клупу дођу они који су изазвали кризу, започели рат, чинили стравичне злочине, основали суд да би судили онима који су се бранили и трпели злочине. Замена теза није ништа ново у савременим међународним односима.

Процене естаблишмента НАТО-а биле су јасне, међутим и погрешне: рат са Србима нико до сада није извојевао за два три дана. Знамо добро каква је и колика интелектуална елита била уплетена у процену трајања и ефеката рата, планирања ратних операција и креирања јавног мњења да се сакрије суштина агресије и рат прогласи милосрдном интервенцијом у корист већинског српског народа и грађана СРЈ других националности који су живели на територији Србије (СРЈ). Као разлог за

бомбардовање Србије НАТО је навео измишљену чињеницу да се на Косову десила хуманитарна катастрофа и да је цивилизован свет био дужан да је заустави.

Како је својевремено рекао професор Михајло Марковић „Једина хуманитарна катастрофа била је она до које је довело бомбардовање НАТО-а, иза тога је следила окупација српске земље на Косову и уништавање српског културног наслеђа. Међународном праву је задат смртни ударац претварањем у суверену државу области Косова, (која је у току више од хиљада година била срце Србије) и проглашавањем за суверену нацију албанске мањине у непосредном суседству матичне земље – Албаније“.

Објективни аналитичари истичу да циљеви који су агресијом НАТО-а били прокламовани нису остварени. Област Косова и Метохија није припала Албанцима, већ Американцима. Тај простор у новом руху донео је нестабилност у региону. Тај део Европе је најнестабилнији и најрањивије подручје Старог континента. Данас том квазидржавом руководе људи који су се обогатили трговином органа насилно одстрањеним из тела Срба и других неалбанца. Да, то се догађало на размеђи другог и трећег миленијума. Уместо да се развијају пољопривреда и друге индустријске гране, за које постоји богата сировинска основа, тзв. Република Косово као „независни“ део територије почива на трговини дрогом и оружјем.

Бивши министар спољних послова СФРЈ Владислав Јовановић написао је да је „Противправно бомбардовање СРЈ био акт империјализма новог светског поретка, отргнутог од међународне контроле и свих моралних кочица. Агресији на СРЈ претходило је неколико такође безобзирно и агресивно вођених фаза... САД су дуго желеле и припремале бомбардовање Србије, једине државе у региону која је пружала принципијелни отпор њиховој хегемонији и диктату. Још учи 1992. године запретила су Србији да ће је бомбардовати ако на Косову дође до оружаних сукоба за које би Србија била одговорна“. Зна се, међутим, ко је готово из дана у дан годи-ну-две пре агресије нападао снаге полиције и Војске Југославије на простору Косова и Метохије. Не треба много знати, нити бити видовит, па закључити ко је потпи-ривао рат на Космету и ко је убацивао терористе из Албаније.

Руски генерал леонид Ивашов је, између осталог, написао следеће: „Двадесети век се завршио уз помамо ликовање трију глобалних сила светских размера: англо-саксонске елите, међународног ционизма и светске финансијске олигархије. С распадом Совјетског савеза, рушио се други пол св ета, друштвено-економски систем који се више од седамдесет година супростављао систему изострене, капи-

талистичке експлоатације земаља, народа и цивилизација... Рушио се геополитички систем који је сметао горе наведеним субјектима да остваре своје циљеве које су имали током једног и по века – да владају светом и створе једнополарни светски поредак.

Аналитичар са Запада Луис Далмас наводи да су четири најважнија права, која се сматрају основама цивилизације и које стално потенцира западна пропаганда, претворена у моралне обавезе, тако нико не сме ни да посумња у њихову пуну оправданост из страха да тиме не почини грех.

Наше горе лист политички коментатор Срђа Триповић који живи на Западу каже: „Рат НАТО савеза предвођен САД против Србије био је међународно-правно илегалан; морално нелегитиман, изведен са агресивним предумишљањем; правдан grubим неистинама и поразан по својим последицама“.

Професор на Окфорду Нил Кларк је о рату 1999. године рекао: „Стварност је да је Југославија била нападнута јер је имала „погрешан“ економски систем – онај у којем су интереси обичних људи били стављени испред интереса глобалног капитала. САД, водећа капиталистичка држава на свету, била је одлучна да уради све што је у њеној моћи да обори социјалистичку владу у Београду, чак и ако је то подразумевало војну интервенцију. Односно, речима председника Клинтона „Ако хоћемо да имамо снажне односе које укључују нашу способност да продајемо свету, Европа мора да буде кључ за то... О томе се ради када је реч о Косову“.

Грчки адмирал Гианис Онтоуниадакис у размишљањима иде и корак даље: „Пре него што ће се огласити последња сирена у Србији, НАТО је проширио своју територију на Чешку Републику, Мађарску и Пољску. Било је неопходно за организацију, да географски повеже Немачку са другим европским земљама које су се граничиле са Југославијом“.

После агресије на Србију (СРЈ) више ништа није исто. У свету расте антиамеричко расположење и већина људи сада отворенијих очију посматра оно што се догађа на светској сцени. Јасно је ко је покренуо избеглички талас са севера Африке и ко стално иницира нове ратове.

НАТО је нападом на нашу земљу престао да буде одбрамбени савез. Стога овај народ никада неће, ако се референдумом буде питао, подржати улазак Србије у НАТО.

Звонимир Пешић

Скуп војних пензионера на којем је обзнањено продужење рока за вансудско поравнање дуга за пензије

КАД ДРЖАВА ДРЖИ СВОЈУ РЕЧ

Министар Вулин: „Ја сам поносан што сам данас овде, што чистог образа могу да погледам свакога од вас и да кажем: реч смо испунили. Дословце шта је обећано, то је и урађено. Хајдете да видимо како можемо још да помогнемо једни другима. Шта можемо још да урадимо, да би закон био спроведен, да би све било испуњено што је по закону, по одлукама надлежних судова, али да бисте ви и ваше породице могли да добијете брже и ефикасније оно што вас суштински припада“.



Александар Вулин је истакао да држава поштује своје браниоце

У Свечаној сали Дома ВС у Београду 4. марта одржан је састанак представника Удружења војних пензионера Србије са носиоцима високих државних функција, којем су присуствовали министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања Александар Вулин, државни секретар у Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања Негован Станковић, директор Републичког фонда за ПИО Драгана Калиновић и председник Управног одбора Фонда ПИО Бранислав Митровић.

Скуп којем је присуствовало готово 300 војних пензионера, отворио је председник УВПС Љубомир Драгањац, који је, између осталог, рекао:

„Удружењу војних пензионера Србије по истеку рока за вансудско поравнање свакодневно су стизали захтеви да се то настави и у 2016. години. Руководство Удружења, уз детаљно образложење, предложило је Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања да се корисницима војне пензије (КВП) до 31. децембра

• • • • •

„Држава искрено цени све оно што сте радили у свом радном веку. Због тога просто жели да вам се извини што радимо све ово што радимо, али да вам кажем да сам поносан и на оно што сте радили, али и на оно што ми радимо, када хоћемо да покажемо колико нам је стало до вас. Није то мала ствар. За ову земљу није мала ствар када можемо да кажемо да смо након 2008. године до данас решили и овај проблем“.

Александар Вулин

• • • • •

2016. године омогући подношење захтева за једнократну исплату разлике пензије, како је то регулисано Закључком Владе Републике Србије од 30. октобра 2015. године.

Уз велико разумевање и ангажовање Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, а посебно министра господина Вулина, припремљен је предлог за нови Закључак којег је Влада усвојила 27. фебруара 2016. године, о чему ће говорити наши гости, закључио је Драгањац.

Ви сте војници свога народа

Војним пензионерима се потом обратио министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања Александар Вулин:

„Поштовани господо генерали, господо официри и подофицири, неко је рекао да ко је једном био у нашој армији, тај је увек у нашој армији, без об-



Председник УВПС Љубомир Драгањац подвукао је да је преостало још прилично посла до заокруживања усклађивања пензија

зира да ли је тренутно ангажован или није. Ви сте војници овога народа. Дакле, данас потврђујемо оно што сте знали - да држава држи своју реч. Сећате се да су вам говорили да не говоримо истину, да нећете бити исплаћени, да држава нема тај новац, да држава само покушава да купи време, да вас замајава, да ви и ваши наследници никада нећете добити своја права, да се судске пресуде неће провести када сте ви у питању... Видите да они нису говорили истину.

Осврћући се на период од осам година како војни пензионери настоје да остваре законом утврђена права министар Вулин је рекао:

-Ја сам поносан што сам данас овде, што чистог образа могу да погледам свакога од вас и да кажем: реч смо испунили. Дословце шта је обећано, то је и урађено. Хајдете да видимо како можемо још да помогнемо једни другима. Шта можемо још да урадимо, да би закон био спроведен, да би све било испуњено што је по закону, по одлукама надлежних судова, али да бисте ви и ваше породице могли да добијете брже и ефикасније оно што вас суштински припада. Не бавимо се политиком данас, иако се избори пишују за неколико минута. Да је било памети, поштовали сте закон, ред, ваша права су иста као и било ког другог, не би ми били данас у овој ситуацији. Нажалост јесмо. Али је добро да се срећемо и да се подсећамо на овакве догађаје, да се ово не понови.

У наставку излагања Вулин је рекао да су војне пензије решене, а и да су биле слични проблем са пољопривредним пензионерима.

- Бројни су случајеви када се кршио закон и није се размишљало што држава плаћа силне пенале и губи новац. А од тих пенала није било боље

ни војним пензионерима ни неком другом. Ником!

УВПС брине бригу својих чланова

-Нисте се ви усрећили због тога што сте морали са сопственом државом, неки од вас, да се туже. Нико није био срећан и задовољан због тога, а морали су то да раде. Ово је поука да се такве ствари не дешавају. До сада је, исправиће ме Драгана (Калиновић) ако грешим, 33.625 војних пензионера поднело одговарајуће захтеве и већином су исплаћени у потпуности или у једном делу, као што смо и обећали. Сећате се да је било: неће вам дати у једном делу, то су огромна средства за нашу државу, то је више од 5,5 милијарди динара, али ми смо урадили што је обећано. Није било као раније, сећате се, девизни дуг се враћао у пуно рата, више година, као да је држава ишла са неком стратегијом да се заправо то никада и не деси, да не стигну сви да дођу и да наплате. Ми смо желели да сви наплатите. И сви су наплатили.

Вулин је искористио прилику и да ода признање Удружењу војних пензионера на свему што је учинило за своје чланове:

-На молбу вашег удружења које морам сада да похвалим - брине о вама, упорни су и када нешто намисле, боље да дате одмах, него да вам дођу сто пута - ми смо се договорили и изашли у сурет вашој жељи да за оних отприлике 26.000 пензионера (који захтеве нису поднели на одговарајући начин или нису стигли да поднесу), дамо могућност да се то заврши на најбољи начин. Дакле, по истој процедури, као што је рађено у првом закључку, сада све до 31. децембра 2016. године можете да се обратите својој држави, потпишете споразум о поравнању са Фондом ПИО и о року ако поднесете захтев на почетку месеца до краја тог месеца добијате сав свој но-

● ● ● ● ● ● ● ●

Удружење сматра да је проблем дуга делимично решен и да је за потпуно разрешење овог проблема потребно што пре доношење одлуке Уставног суда по поднетим уставним жалбама. Ми смо дошли до података да је Уставном суду поднето више од хиљаду жалби по донетим пресудама виших и апелационих судова који нису прихватили да се ванредно повећање од 11,06 одсто рачуна на вредност бода 9,40 динара, колико је за КВП износио 1. 1. 2008. године и такође на примену застарелости на период изван три године од дана подношења тужбе“.

● ● ● ● ● ● ● ●

Љубомир Драгањац

вац у једној јединој рати, као и ови што су урадили прошле године. Дакле, у потпуности сте изједначени у правима. Свако одлагање, као што видите, може да буде скупо и неефикасно и непотребно.

Моја дужност је да бринем о државном буџету

Надам се да смо се сви уверили да ће држава да одржи своју реч. Наравно ту постоји питање судских трошкова и тако даље, али сам ту пред вама да вам говорим истину: ја браним државни буџет, мој посао је да, колико год могу, уштедим држави Србији. И како год да гледам да ви будете задовољени у смислу закона, али и да водим рачуна да буџет који браним буде најмање оштећен, да дам најмање што могу, односно да дам све што вама припада, а оно што могу да уштедим, да уштедим. То је мој посао. Дакле, ви добијате износ средстава у којем признајемо цео дуг, а не само оно што суд није прогласио застарелим. Ви знате да судови проглашавају застарелим све оно што је старије од три године, знате да смо исплатили све у динар и да можете да нам верујете. Ја сам заиста поносан што могу да стојим пред свима вама и да вам још једном кажем: Држава држи своју реч, а видите колико вас цени, колико искрено цени све оно што сте радили у свом радном веку. Због тога просто жели да вам се извини што радимо све ово што радимо, али да вам кажем да сам поносан и на оно што сте радили, али и на оно што ми радимо, када хоћемо да покажемо колико нам је стало до вас. Није то мала ствар. За ову земљу није мала ствар када можемо кажемо да смо након 2008. године до данас решили и овај проблем. И сваки проблем ћемо тако упорно и стрпљиво решавати. Нека сви знају

својој држави се може веровати. Ви сте свој живот посветили борби за своју државу И држава хоће да вам каже да јој је стало и хоће да каже да је битно, и хоће да каже да води рачуна о вама и вашим наследницима. Сад су у питању наследници, пошто је ту било одређених нејасноћа. Ту су наше службе. Ту је наша директорка, они ће вам свакако објаснити и наравно да се надамо да ћемо, као и до сада, радити заједно на терену, ваши шефови, ваши представници из општинских организација заједно са нашим представницима Фонда ПИО на терену. Да обавесте људе, да упуте шта је потребно, да помогну да до свега овога дођу. Времена има, мислимо да је за вас и ваше наследнике добро да добију новац што пре, да га добију одмах, у једном комаду и да већ једном иза себе оставимо ову причу о војним пензијама и да наставимо да се боримо за побољшање материјалног положаја и вас и, наравно, припадника Војске Србије. Знам да ви никада те две ствари не раздвајате. Још једном, да вам не одузимам време, хвала вам пуно и видите не без разлога и зарад личног поштовања мислим да је ово моја последња реч, пре него што председник Републике господин Томислав Николић не распише изборе, ја сам пожелео да баш ту реч поделите управо са вама. Хвала вам.

Новац обезбеђен за ажурну исплату поравнања

Пошто је поздравила присутне војне пензионере, директорка Републичког фонда ПИО Драгана Калиновић је рекла:

-Скоро 34.000 поднетих захтева, око 30.000 потписаних уговора о вансудском поравнању је одличан резултат који морам да кажем да смо завршили у року од два месеца, уз велику подршку Удружења војних пензионера са господином Драгањцем на челу. Десет хиљада предмета смо успели да потпишемо вансудска поравнања ван токова судских поступака. Ми смо са овим поступком морали да станемо 31. децембра 2015. године из формално-правних разлога јер закључак више није важио, иако смо имали апсолутне информације о великом интересу војних пензионера да поднесу захтев, иако смо те информације о великом интересу потписивања нових захтева добили и од стране господина Драгањца, застали смо, али смо то предочили (са предлогом господина Драгањца и предлогом Фонда ПИО) нашем надлежном министру Вулину. Наравно, он је као и увек подржао и струку и људе истовремено, доносиће закључак са којим је продужен рок за вансудско поравнање до краја ове године.

Већ сада су обезбеђена средства, тако да можемо месечно да исплаћујемо захтеве за сва вансудска поравнања која се буду потписала у току тог месеца. Шта је разлог што и већи број захтева није поднет? То је зато што је у овом броју био велики број наслед-



Драгана Калиновић је захвалила Удружењу војних пензионера на помоћи у реализацији Закључка Владе Републике Србије

ника који нису били на адресама које су нам послати. Али није реч о једном, већ о више наследника који су морали ова потраживања да реше и судским решењима. Има доста војних пензионера чије пребивалиште није више у Републици Србији, и то је разлог што већи број захтева није потписан, али са 34.000 поднесених захтева обухваћено је 80 одсто од активних пензионера који су исплаћени. То је одличан резултат и ми ћемо већ од недељка на 26.000 адреса обновити позив, обавестити их да је закључак владе продужен. Доставићемо удружењима тачне информације колики је број наследника, њихове адресе. Ја бих овога пута замолила Удружење војних пензионера Србије да на овакав користан начин сарађујемо и сигурна сам да ћемо до краја године имати апсолутни резултат.

Сарадња РФ ПИО са одборима УВПС

Имамо велики број предмета у управном поступку који се односе, дозвољавам себи да кажем, на лојалне војне пензионере који нису тужили. Ми ћемо, у убрзаном поступку, решавати њихова права, али треба знати да се у управном поступку добија само номинални дуг. Ми ћемо свим војним пензионерима понудити потписивање вансудског поравнања, значи и они ће имати право да се изврше ревалоризација дуга до момента исплате. Нећемо дозволити било какво мучење пензионера да своја права остварују на суду. Оваква ревалоризација вам омогућује апсолутно исти износ новца као да сте то право добили на почетку 2008. године, као да су до 31. октобра 2015. године примењивани сви законски начини усклађивања пензија. Исти је износ као и овај што сте једнократно добили. Верујте ми, војни пензионери нису ништа изгубили зато што са закашњењем добијају

„Скоро 34.000 поднетих захтева, око 30.000 потписаних уговора о вансудском поравнању је одличан резултат који морам да кажем да смо завршили у року од два месеца, уз велику подршку Удружења војних пензионера са господином Драгањцем на челу”.

Драгана Калиновић

свој дуг. Сваки позив Удружења војних пензионера, као и удружења на локалу, наше стручне службе ће одмах да изађу и да пруже све неопходне податке да се би овај посао завршили у апсолутном износу како то ми економисти кажемо.

Председник УВПС потом се детаљно осврнуо на активност коју је Удружење водило ради остваривања права на ванредно усклађивање пензија, анализирајући актуелну ситуацију.

-Закључком Владе Републике Србије од 30. октобра 2015. године усклађене су пензије за 6,57 одсто, а исплата усклађених пензија почела је са новембарском пензијом. На усклађени износ од 6,57 одсто примењен је Закон о привременом уређењу начина исплате пензија, па стварни износ повећања пензија износи просечно нешто мање од 5 одсто. Наведеним Закључком регулисана је једнократна исплата разлике пензија између наведеног усклађивања и исплаћеног износа КВП за период од 1. јануара 2008. године, закључно са пензијом за октобар 2015. године. Месечни износи су валоризовани применом цена на мало. Једнократна исплата понуђена је свим КВП који закључе уговор о вансудском поравнању.

Подаци показују да је вансудско поравнање прихватило више од 30.000 КВП, што у односу на укупан број (без наследника) износи око 71 одсто, а када се „одбију“ пензионери који су пензионисани после 1. 1. 2008. године (око 5.000), тај преоценат износи око 81 одсто.

Свако је за себе одлучивао о решавању дуга

Председник Драгањац је оне који су прихватили вансудско поравнање сврстао у четири групе.

-Прву групу чине КВП који до сада нису покренули судски спор и за њих је вансудско поравнавање било прихватљиво јер им је целокупни износ

једнократно исплаћен у јануару 2016. године. Њима се уопште није исплатило покретање судског спора јер су судови досуђивали само последње три године, а све остало би проглашава-ли застарелим.

Другу групу чине они КВП који су покренули судски спор за одређени период и добили судске пресуде. Велики број њих прихватио је вансудско поравнавање за периоде који нису обухваћени судском пресудом. За КВП којима су судови 2008. и 2009. због застарелости донели одбацујуће решење, вансудско поравнавање је било прихватљиво јер су и те године обухваћене поравнавањем.

Трећу групу чине КВП који су прекинули судске спорове и они су, у већини, најгоре прошли. И поред наших савета и упозорења да прво утврде које трошкове (судске, адвокатске) морају да плате, уколико прекину судски спор, нису тако поступили већ су прекинули судски спор и сада им стижу огромни судски и адвокатски трошкови.

Четврту групу чине КВП који то право остварују судским путем, јер још увек нису добили ни једну судску пресуду. Прекид судског поступка им се не исплати јер у досадашњем поступку имали велике судске и адвокатске трошкове. Вероватно ће се и један број њих, по добијању судске пресуде, одредити се за вансудско поравнавање за периоде који нису обухваћени судским пресудама.

Успешности у реализацији Закључка Владе Србије умногоме је допринео Републички фонд за ПИО. Организовао је правовремено, одлично обавештавање, успоставио је извршну организацију при примању захтева, а потписивање уговора спроведено је тачно у заказано време. Исплата је извршена онако како је најављено. Заиста скоро да није било озбиљнијих примедби, па се Удружење Фонду искрено захваљује.

У наставку излагања председник УВПС је нагласио да правда није у целисти задовољена, па је навео шта све треба још урадити.

Скратити време процеса у судовима

За потпуно разрешење овог осмогодишњих проблема потребно је:

Да Министарство правде покрене иницијативу да се скрати време пресуђивања, јер се заиста ради о једноставним предметима, чије је пресуђивање у суштини административно техничког карактера. Исто тако потребно је размотрити могућност преусмеравања и прерасподелу предмета по судовима.

Надлежни судски органи треба да покрену питање уједначавања судске праксе, нарочито у погледу застарелости. Недопустиво је да у једном суду једне судије досуђују право на надокнаду закинутог дела пензије за 2008. и 2009. годину, а друге одбијају. Исто тако по овом питању мора се отклонити и различито поступање Фонда ПИО

НОВИ ЗАКЉУЧАК ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

На основу члана 43. став 3 Закона о Влади („Службени гласник РС”, бр. 55/05 – исправка, 10107, 65/08, 16/11, 68/12 – УС, 72/12, 74/14 – УС и 44/14), на предлог Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања,

Влада доноси,

ЗАКЉУЧАК

У Закључку Владе 05 Број: 181-11689/2015 од 30. октобра 2015. године и Закључку Владе 05 Број: 181-13767/2015 од 19. децембра 2015. године, после тачке 3а додаје се тачка 3б која гласи:

„3б Корисници војних пензија из тачке 1. овог закључка, могу Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање подносити захтев за једнократну исплату разлике пензије из тачке 2. ст. 1. и 2. овог закључка, закључно са 31. децембром 2016. године”.

Овај закључак, ради реализације, доставити Министарству финансија и Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, које ће примерак овог закључка доставити Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање.

5 Број: 181-2172/2016

У Београду, 27. фебруара 2106. године

ВЛАДА
ПРЕДСЕДНИК
Александар Вучић, ср

(неке филијале се жале а неке не).

Одређивање судских трошкова је веома различито. Неки судови и судије за прекинуте судске спорове наплаћују само таксу у износу од 2.800 динара, а други наплаћују таксу за тужбу и таксу на пресуду, што код већих износа дуга износи од 30.000 до 70.000 динара. Исто тако неке судије таксе на тужбу и пресуду одређују на тужени износ, а други то одређују на досуђени износ, што је знатно мање.

Удружење сматра да је проблем дуга делимично решен и да је за потпуно разрешење овог проблема потребно што пре доношење одлуке Уставног суда по поднетим уставним жалбама. Ми смо дошли до података да је Уставном суду подмето више од хиљаду жалби по донетим пресудама виших и апелационих судова који нису прихватили да се ванредно повећање од 11,06 одсто рачуна на вредност бода 9,40 динара, колико је за КВП износио 1. 1.2008. године и такође на примену застарелости на период изван три године од дана подношења тужбе.

Ми ћемо се ускоро по овом питању обратити Уставном суду са захтевом да се одлука донесе што пре и молимо да то учини и Влада. Није то никакав притисак. Уколико би Уставни суд донео позитивну одлуку, сматрамо да то право КВП треба да остваре правичним одлукама надлежних органа и треба све учинити да КВП не буду принуђени да то право остварују преко суда.

Насушна потреба да се организује трибина

У припреми за овај састанак Удружење је предлагало да то буде Трибина на којој би се расправљало о остваривању права социјалног осигурања војних осигураника као што су:

1. Када ће се вратити пензије на законски износ, односно када ће престати да важи Закон о привременом уређивању начина исплате пензија? Овим законом 96 одсто војних пензионера има умањене пензије.

2. На који начин обезбедити финансијска средства за стамбено обезбеђење војних пензионера? Око 3.200 војних пензионера је без стана, а њих око 5.000 нема у потпуности решено стамбено питање.

3. Како обезбедити функционисање војног здравства у недостатку новчаних средстава са трендом сталног смањења и њиховог ненаменског усмеравања?

4. Законом о Војсци Србије и изменама Закона о ПИО са применом од 1. 1. 2008. године створене су недопустиве и велике разлике у висини пензија за професионалне припаднике итотчина, истог положаја и исте платне групе.

5. Све је изразитија потреба да се пензијско и инвалидско осигурање војних осигураника из Фонда ПИО врати у Фонд за СОВО и тиме створи, као и раније, јединствен систем социјалног осигурања војних осигураника, који би исказао све специфичности војне професије.

6. Како ће се разрешити исплата закинутог дела пензија (од 2004. до 2007) за оне КВП који нису поднели тужбе?

Добили смо одговор да због избора новог министра одбране и предстојећих избора није могуће организовати трибину, али у наредном периоду то треба свакако организовати.

Ова и друга питања Удружење ће искључиво решавати преко институција система, закључио је Драгањац.

Прилог приредили:
Звонимир Пешић
Милан Чуљић

Додела социјалне и хуманитарне помоћи у јануару 2016. године

ОД СУБОТИЦЕ ДО ВРАЊА

На основу Правилника о социјалној и хуманитарној помоћи Удружења војних пензионера Србије, Изврши одбор је на седници одржаној 10. фебруара 2016. године, размотрио захтеве достављене у јануару 2016. године, и на основу прописаних критеријума и испуњених услова, донео је одлуке о додели једнократне социјалне и хуманитарне помоћи:

А) Материјално стање

На основу члана 5.а у вези са чланом 4. став 1. тачка 1. Правилника

ОпОр Земун КР: 35.000,00 - по члану 10.069,77 динара,
ОпОр Земун КП: 35.000,00 - по члану 8.974,93 динара,
ОпОр Суботица МД: 35.000,00 - по члану 8.029,30 динара,
ОпОр Ужице СС: 39.000,00 - по члану 7.854,03 динара,
ОпОр Крагујевац ММ: 35.000,00 - по члану 9.473,63 динара,
ОпОр Пожаревац МВ: 35.000,00 - по члану 10.104,90 динара,
ОпОр Земун РВ: 35.000,00 - по члану 8.006,25 динара,
ОпОр Палилула ТЉ: 35.000,00 - по члану 9.125,61 динара,
ОпОр Нови Сад СС: 35.000,00 - по члану 8.022,79 динара,
ОпОр Обреновац ММ: 35.000,00 - по члану 7.764,58 динара,
ОпОр Врање МД: 31.000,00 - по члану 8.362,55 динара,
ОпОр Суботица ВС: 39.000,00 - по члану 6.964,79 динара,

Б) Здравствено збрињавање

На основу члана 5.а у вези са чланом 4. став 1. тачка 2. Правилника, ОпОр Крагујевац РД: 15.000,00 - по члану 22.673,15 динара,
ОпОр Лозница ЖТ: 15.000,00 - по члану 14.125,37 динара,

Новчана средства су уплаћена на текући рачун 12. фебруара 2016. године

Извршни одбор

Промена броја телефона
на Инфо центра о стамбеној ситуацији

И ЕЛЕКТРОНСКА ПОШТА ДОСТУПНА

Из Управе за традицију, стандард и ветеране, у циљу информисања стамбених интересената, примили смо обавештење о промени броја телефона Инфо-центра, који се односи на стамбену проблематику.

„Од 5. 2. 2016. године, нови број Инфо-центра Одељења за стамбене послове Управе за традицију, стандард и ветеране

Сектора за људске ресурсе Министарства одбране је 011/3201-222, односно војни локал 23-222. Инфо центар ради сваког уторка и четвртка од 11-15 часова.

Напомињемо да сва питања и предлози у вези са могућностима решавања стамбеног питања могу се добити путем електронске поште: utsgv.stambeno@mod.gov.rs или на телефон Инфо центра 011/3201-222, односно војни локал 23-222 или путем мобилног телефона 066/8722800, сваког уторка и четвртка од 11-15 часова и на интернет презентацији Министарства одбране: www.mod.gov.rs, rubrika „STAMBENO“.

Усклађивање пензија и новчаних накнада за
1,25 одсто од децембра 2015.

УВЕЋАЊЕ, ПА СМАЊЕЊЕ

Закључком Владе Републике Србије од 23. јануара ове године утврђено је да се пензије и новчане накнаде које исплаћује РФ ПИО од исплате за децембар 2015. године увећају за 1,25 одсто. Исто толико – 1,25 одсто увећава се вредност општег бода, тако да ће се пензије и новчане накнаде од децембра 2015. године па надаље исплаћивати у увећаном износу.

Овако увећане накнаде почеле су да се исплаћују са јануарском пензијом, дакле у фебруару, и тада је исплаћена и разлика за децембар 2015. године.

Увећање пензије ће се рачунати на законску основицу, односно на висини пензије коју корисник има по решењу о пензионисању. На тако утврђен износ усклађене пензије примењује се Закон о привременом утврђивању начина исплате пензија из 2014. године и утврђује се износ у уплати пензије.

Представници УВПС у Команди КоВ

РАЗГОВОР О САРАДЊИ

Командант Копнене војске Војске Србије генерал-потпуковник Милосав Симиовић примио је 12. фебруара председника Удружења војних пензионера Србије Љубомира Драгањаца и председника Градске организације УВПС Ниш мр Милутина Пантелића.



Председник Драгањак захвалио је генералу Симиовићу за све што је учинио за Удружење војних пензионера Србије, а посебно у припреми и реализацији обележавања 150 година од увођења војних пензија у Србији и 22 године постојања и успешног рада Удружења, спроведених у Врању у септембру прошле године. Констатовао је да је организација наведених активности у свим елементима оцењена као врхунска, што без помоћи Копнене војске не би могла да се оствари на таквом нивоу.

Представници УВПС уручили су генералу Симиовићу двотомну монографију „Манастири Србије“, као захвалност за све што је учинио током плодне сарадње.

У даљем току разговора Љубомир Драгањак је обавестио генерала Симиовића о проблемима организација УВПС које делују на територији у надлежности Копнене војске. Део излагања односио се на недостатак просторија за рад. Командант Копнене војске је рекао да ће он и његови сарадници настојати да пронађу решење простора за рад општинских и градских организација УВПС.

Председник Градске организације УВПС Ниш мр Милутин Пантелић је истакао да Организација остварује веома разгранату сарадњу са Командом Копнене војске и јединицама ВС нишког гарнизона. Обострано је констатовано да активни припадници ВС и они који су окончали радни век имају и потребу и простор за непрестану сарадњу, посебно када је реч о неговању светлих слободарских традиција.

Мр М. Пантелић

Акција „Вечерњих новости“

ПОСТХУМНО ЗЛАТНА ПЛАКЕТА

У Скупштини Београда, 10. фебруара, уручена су признања у 53. акцији „Вечерњих новости“ која се организује под називом „Најплеменитији подвиг године“.

Златна плакета за подвиг који се додељује постхумно припала је четворочланој посади хеликоптера Војске Србије: мајор Омер Мехић, капетан Милован Ђукарић, заставници Небојша Драјић, и Иван Милади-

новић и двојица медицинара из Новог Пазара - Љеваду Љајићу, Мирославу Веселиновићу, који су страдали у паду летелице у покушају да спасу бебу.

Сви су се и раније истицали племенитошћу, а Иван Миладиновић је, за живота, добио пре годину дана плакету за најплеменитији подвиг.

Плакета је уручена члановима породице настрадалих хероја.



Клуб генерала и адмирала Србије одао пошту руским војницима

ЈУНАШТВО СЕ НЕ ЗАБОРАВЉА

Н клуб генерала и адмирала Србије 23. фебруара учествовао је у обележавању Дана бранилаца отаџбине, националног празника Руске федерације. Укључили су се у полагање венаца и цвећа на Спомен-гробљу ослободиоцима Београда и на Споменик совјетским ратним ветеранима на Авали.

Овај празник установљен је у знак сећања на дан када је тек формирана Црвена армија, 23. фебруара 1918. године, одбила немачку инвазију на Петроград.

На спомен-гробљу ослободиоцима Београда венце су положили председник Скупштине града Београда Никола Никодијевић, начелник Генералштаба војске Србије генерал Љубиша Диковић, амбасадор Русије у Београду Александар Чепурин, амбасадори Белорусије и Азербејџана у Београду, бројна удружења и грађани.

У име Клуба генерала и адмирала Србије цвеће је положила делегација у саставу: генерали Лука Кастратовић, Божо Новак и Владимир Пејак.

Спомен-гробље ослободиоцима Београда подигнуто је 1954. године у Београду и на њему почивају југословенски и совјетски војници погинули у борбама за ослобођење Београда 1944. године.

Споменик совјетским ратним ветеранима на Авали подигнут је 1965. године у знак сећања на чланове високе војне делегације настрадале у авионској несрећи на Авали 1964. године. Делегација је долазила на прославу двадесетогодишњице ослобођења Београда. У несрећи је погинуло седам чланова делегације Црвене армије, од којих начелник Генералштаба маршал Сергеј Бирјузов, херој Совјетског Савеза и народни херој Југославије и генерал-пуковник Владимир Иванович Жданов, херој Совјетског Савеза и народни херој Југославије.

Лука Кастратовић



Наши генерали са руским официрима испред Спомен-гробља ослободиоцима Београда

Честитке за Дан жена

ЗАХВАЛНОСТ КОМАНДАНТУ

Редакцији „Војног ветерана“ јавило се неколико супруга погинулих или преминулих припадника Војске Србије које су нас замолиле да у нашем листу објавимо њихову захвалност команданту Копнене Војске генерал-потпуковнику Милосаву Симовићу, на честиткама које им је упутио поводом 8. марта - Међународног празника жена.

Редакција нашег листа придружује се честиткама.

Р. Б.



Радно председништво годишњег скупа ветерана војнообавештајне службе

Годишња скупштина Удружења ветерана војнообавештајне службе

УСТАНОВЉЕНА ПРИЗНАЊА

Под председавањем заменика председника Удружења ветерана војнообавештајне службе професора др Бранка Крге, генерал-пуковника у пензији, у Свечаној сали Дома ВЦ у Београду 26. фебруара одржана је седница Скупштине Удружења, на којој је анализиран рад у претходној години, размотрен и усвојен Правилник о признањима и донет План рада за наредни период.

Скупу ннегдашњих обавештајаца присуствовали су бригадни генерал Илија Тодоров, начелник Обавештајно-извиђачке управе ГШ ВС, пуковник Слађан Ристић, начелник Управе за традиције, стандард и ветеране, Љубомир Драгањац, председник Удружења војних пензионера Србије, Видоје Пантелић, председник Скупштине Клуба генерала и адмирала Србије, Видосав Ковачевић, заменик председника СУБНОР-а Србије, Љубомир Марковић, председник Савеза удружења потомака ратника од 1912. до 1920. године, заменик команданта јединице ВС за електронско извиђање пуковник Небојша Цветковић и други.

На почетку рада највишег скупа ветерана војнообавештајне службе прочитана је порука председника Удружења Ђорђа Миражића, који због болести није могао да присуствује Скупштини.

Гости Скупштине, потом су редом поздравили ветеране војнообавештајне службе, упућујући им одређене поруке у име институција које представљају. Председник УВПС Љубомир Драгањац, констатујући да су готово сви ветерани војнообавештајне службе истовремено и чланови Удружења војних пензионера, поздравио је скуп, зажељео успех у раду и информисао присутне о актуелностима која се тичу статуса војнопензионерске популације.

Извештај о досадашњем раду поднео је председник Управног одбора Удружења ветерана војнообавештајне службе Радослав Шкорић. Он је констатовао да су сви задаци испуњени, а да су реализовани и неки ванредни. У извештајном периоду учињен је извесан напредак у односу на претходну годину, па се с правом може рећи да ће ова година бити још плоднија. Ветерани су учествовали на неколико еминентних округлих столова, на којима су изложени њихови радови. Сваки од ветерана, између осталог, говори барем два језика, а у широј јавности је недовољно познато да се у обавештајну службу бирају најбољи официри. На Скупштини је изнето да би рад био још плоднији када би Удружење располагало просторијом за административне послове и састанке.

Ветеранима је представљен Правилник о признањима Удружења, попут значака, медаљона, захвалница, кравата и значака, који је једногласно прихваћен.

На упражњено место члана Управног одбора изабран је Зоран Ивић.

Скупштина је усвојила и План за 2016. годину који је представнио секретар Удружења Аркадије Лалић, у којем су планиране бројне активности, међу којима и оснивање сајта.

З. П.

Радови на зградама оштећеним у агресији НАТО-а

РАДНИЦИ "ЉУШТЕ" ГЕНЕРАЛШТАБ

Репортери „Новости“ у унутрашњости бомбардоване зграде на углу Немањине и Кнеза Милоша у Београду. Уклањају се велики слојеви шута и руше нестабилни делови како би се стекли услови за обнову



Пре почетка радова стручњаци су проверили ниво радијације и закључили да нема никаквог опасног зрачења.

Гомиле шута и арматуре, делови намештаја, понеки прашњави календар из 1999. године, па и слике Јосипа Броза Тита данашњи су „инвентар“ тешко оштећене зграде Генералштаба на углу Кнеза Милоша и Немањине улице у Београду. На рашчишћавању објекта страдао од НАТО пројектила, свакодневно ради тридесетак радника предузећа „Елита коп“.

Испред такозваног Блока А, у који је међу првима крочила екипа „Новости“, већ недељама брује грађевинске машине и дизалице. Помоћу механизације радници уклањају слојеве рушевина и тешко оштећену спољну конструкцију зграде. Циљ радова је да се поруше сви нестабилни делови, како би се стекли услови за будућу обнову.

- Посао је веома сложен и осетљив - кажу радници „Елита копа“. - Зграда је тешко страдала, што захтева пажљив приступ и проверу сваког сегмента конструкције. То се посебно односи на део ламеле окренуте ка Немањиној, који се надвија над тротоаром и делом коловоза. Са њега су уклоњени сви рушевни елементи, а истурени део учвршћен је потпорним стубовима.

Пусту ходници некадашњег седишта Војске Југославије данас су препуни вишегодишње прашине и отпалог малтера. Ентеријер чине само остаци од лимених канцеларијских ормана, столица и столова. У сплету челичне арматуре и бетона радници су пронашли чак и поједине делове авио-бомби, које су разориле зграду подигнуту по пројекту чувеног Николе Добровића.

Зелено светло за радове дали су и статичари, који су потписали да је објекат стабилан и у њему могу да се крећу радници. Сваки „олђуштени“ слој уништене фасаде, без обзира на то, прати учвршћивање и монтажа скела за наставак посла.

Министарство одбране, према ранијим најавама, има жељу да, у случају обнове, задржи предњи део ове зграде и везу са старим Генералштабом, у коме данас станује ВБА. „Објекат А“ споменик је културе, па ће свака обнова морати да се одвија под будним оком стручњака. План је и да буде задржан бели мермерни камен са Брача, који је до сада био заштитни знак улаза у овај део Генералштаба.

План предвиђа крај радова на рашчишћавању овог дела Генералштаба у мају. Прецизан распоред уклањања рушевина, с обзиром на сложеност, могла би да поремети само нека тежа грађевинска операција. Радови засада теку по плану, а запослени у „Елита копу“ верују да померања рокова неће бити.

Извор: Вечерње новости

Скуп pilota-ветерана

ПОСВЕЋЕНИ ПОЗИВУ

Нлуб pilota надзвучних борбених виона „М2+“ приредио је 26. фебруара 2016. године у просторијама Клуба прес центра годишњи коктел. Присутствовали су најстарији пилоти надзвучне авијације и млади пилоти који данас лете у надзвучним авионима. Међу званицама били су и представници Ваздухопловног савеза Србије, Удружења жена летача, бројни новинари и ва-

здухопловни ентузијаста.

Госте и колеге поздравио је Бориша Мандић. Он је потом у помену само неке од акција Клуба у протеклих годину дана, у првом реду покретање иницијативе да се наша јавност и држава више посвети стању у нашем ваздухопловству, које није задовољавајуће. Позвао је на ангажовање свих ваздухопловаца да се то стање поправи. Покренуо је иницијативу за Оснивање Клуба pilota Србије. Посебно је нагласио достојанствен однос према колегама који су настрадали у спасилачкој мисији пре годину дана, на хуманом задатку спасавања живота у повоју.



Скуп везиста

КАД НАВРУ УСПОМЕНЕ...

На иницијативу више припадника бившег 335. пука везе у Г. Милановцу, формиран је одбор за организацију скупа, поводом 25 година од укидања те јединице, уз директно учешће и помоћ чланова ОпОд УВП Г. Милановца

У Горњем Милановцу се сада налазе 42 пензионера припадника 335. пука, од којих су 39 чланови општинске организације УВП. Они су се листом одазвали заједничком дружењу.

Од бивших припадника колектива који живе изван Горњег Милановца, позиву се одазвало 21 лице или око 70 одсто од укупно обавештених, што обавезује да наредно дружење буде организовано је.

Окупљање је заказано за 6. фебруар, а започето је скупом у касарни „Радомир Путник“, уз краћи приказ рада садашње јединице у режији команданта попуковника Недељка Планојевића, а настављено заједничким ручком у ресторану „Норвешка кућа“ уз пригледан музички програм.

Било је много дирљивих сусрета, подсећања на згоде и незгоде из војничког живота као и фотографисања за успомену.

Договорено је да се и наредне године поново одржи сусрет, уз још већу присутност бивших припадника јединице.



Сусрет свих генерација војних pilota обиливао је емоцијама

Обележен Дан Војномедицинске академије

СТАБИЛНО ФИНАНСИРАЊЕ ПРВИ ПРИОРИТЕТ

ВМА годишње хоспитализује око 35.000 пацијената, у њој се обави око 25.000 хируршких интервенција, више од пола милиона специјалистичких прегледа и око три милиона дијагностичких и лабораторијских процедура, уз континуирано увођење нових метода дијагностике и лечења



Свечаности су присуствовали највиши представници државе и система одбране



Добитници признања за остварене резултате у минулих дванаест месеци

Свечаном академијом у Дому Војске Србије 2. марта обележена је 172. година постојања Војномедицинске академије. Том скупу присуствовали су Томислав Николић, председник Републике Србије, министри у Влади Републике Србије, Ненад Нерић, државни секретар у Министарству одбране, генерал Љубиша Диковић, начелник Генералштаба Војске Србије, са члановима колегијума, председник УВПС генерал-потпуковник у пензији Љубомир Драгањац, представници верских заједница, садашњи и бивши припадници Војномедицинске академије.

Присутне је поздравио државни секретар Ненад Нерић који је подсетио на дуг пут развоја ВМА, „једне од најпризнатијих здравствених установа у Србији и региону“.

Нерић је истакао да ВМА данас годишње хоспитализује око 35.000 пацијената, да се у њој обави око 25.000 хируршких интервенција, више од пола милиона специјалистичких прегледа и око три милиона дијагностичких и лабораторијских процедура, уз континуирано увођење нових метода дијагностике и лечења.

— Све ово у ВМА не би било могуће да запослени нису својим радом, залагањем,

знањем и посвећеношћу допринели да ова болница данас буде оно што јесте. Они су ти који овим зидовима и ходницима дају сврху, душу и смисао и којима је потребно одати признање — рекао је Нерић.

Немају право на грешку

Државни секретар се осврнуо на прошлу годину, која није била лака, и истакао:

—У условима ограничених финансијских средстава, појачаног ангажовања запослених, великог броја осигураника, било је потребно доста мудрости, вештине и знања у планирању и извршавању свакодневних задатака у којима нисте имали право на грешку, јер сте се борили за оно највредније — за људски живот. Али, тешкоће и жртве имају за циљ да нас учине бољим, а успешни људи су они који су научили да решавају проблеме. Данас одговорно тврдим да сте ви и успешнији и бољи.

Говорећи о будућем раду, Нерић је истакао да постоји јасна визија развоја војног санитета и да ће, у складу са тим, Министарство одбране, у оквиру својих могућности, пружити помоћ и подршку Војномедицинској академији.

— Стабилно финансирање, рационално и економично пословање, улагање у медицински кадар, размена знања, учење и примена нових метода, сарадња са домаћим и међународним здравственим установама и опремање савременим средствима за рад, јесу наши заједнички приоритети. Водећи се изреком, ако желиш ићи брзо, иди сам, а ако желиш ићи далеко, иди са неким, уверен сам да све нас заједно чека један дуг и напоран, али успешан пут, нагласио је државни секретар Ненад Нерић.

О раду Војномедицинске академије говорио је и заменик начелника ВМА пуковник проф. др Драган Динчић. Он је подсетио да је прошлост одредила садашњост ВМА и исклесала неке њене специфичности — одговорни кадар поистовештен са установом, добру организацију рада и нераскидиву припадност систему одбране.

—Иако је знање скупо, до њега се може доћи истрајним радом и личном жртвом. За његово унапређење, неопходно је и стално материјално улагање у набавку савремене медицинске опреме и најефикаснијих терапијских средстава. Без материјалне подршке, без очувања сопственог кадра, ни највећа знања, ни најузвишенија посвећеност болесном човеку, нису довољни да би се уклонила или сузила граница између болести и здравља”, истакао је заменик начелника ВМА.

Најбољи Клиника за неурологију и Сектор за фармацију

На свечаном скупу у Дому Војске проглашене су најбоље организацијске јединице Обележен Дан Војномедицинске академије. Плакету ВМА за најбољу организацијску јединицу у сектору за лечење добила је Клиника за неурологију, а најбоља организацијска јединица ван сектора за лечење јесте Сектор за фармацију. Државни секретар Ненад Нерић уручио је плакете ВМА пуковнику проф. др Рајку Раичевићу и проф. др Мирјани Антуновић.

Медаљу „др Владана Ђорђевића”, која се осму годину заредом додељује најбољим хирурзима, ове године добили су генерал-мајор у пензији проф. др Владислав Степић и академик проф. др Радоје Чоловић.

Аутор године „Војносанитетског прегледа” је проф. др Небојша Крунић са Медицинског факултета у Нишу, а за рецензента године проглашен је потпуковник проф. др Слободан Обрадовић са Клинике за ургентну интерну медицину ВМА.

Дневничке белешке о илегалном наоружавању Хрватске 1990. године

СВЕДОЧАНСТВО ИЗ ПРВЕ РУКЕ

Након вишестраначких избора у СФРЈ многе партије националистичке провенијенције озбиљно разматрају могућности стварања властитих тајних наоружаних формација и њихово организовање и војно оспособљавање. У тим активностима најдаље и најрадикалније се отишло у Хрватској, где се још у мају 1990. године израђује „Пројекција будућих оружаних снага“, састављених по видовима и родовима праве стајаће војске.

Прошле су две и по деценије од како су органи безбедности ЈНА открили почетке илегалног паравојног организовања и наоружавања у Хрватској које је објективно имало обележје припремања оружане побуне, подржаване од највиших државних органа Хрватске, ради насилног отцепљења од СФРЈ. У складу са постојећим прописима, ту тајну делатност успешно су пратили и документовали органи безбедности ЈНА кроз оперативну акцију симболичног а тајног назива „Штит“. Активности органа безбедности ЈНА добиле су епилог кроз доношење Наредбе Председништва СФРЈ о разоружању и распуштању свих паравојних састава и суђење седморици актера ових активности.

Чињеница је да је акцијом „Штит“, пре него је она и окончана, пресечен главни канал за илегални увоз оружја из Мађарске у Хрватску. Писмо генерала Кадијевића које је упутио мађарском министру одбране, без обзира на покушај званичних мађарских државних органа да негирају своју упућеност у илегално наоружавање Хрватске, имало је ефекта – даљи увоз је прекинут, готово на самом његовом почетку, када је тек следила испорука знатно већих количина не само стрељачког наоружања већ и артиљеријских оруђа већег калибра и противоклопних и ПВО система. Органи безбедности су и кроз друге акције, праћењем шест илегалних канала, спречавали увоз у Хрватску веће количине разних савремених борбених система и средстава из Констанце, Гдањска, Лењинграда и Марока, Али, само је „Штит“ стицајем околности био медијски обелодањен приказивањем посебног филма 25. јануара 1991. године и објављивањем бројних докумената у два ванредна броја „Народне Армије“. Но, и након тога, у јавности су остајала питања зашто није одмах спречен илегални увоз оружја са два шлепера на граници и похапшени главни актери, зашто је познати филм прво приказан у јавности уместо да се прво похапси главни актери, зашто није ухапшен Шпегел итд.

Прво сазнање о тајном увозу наоружања

Пре свега због неизмерног поштовања према бројним органима безбедности који су крајње одговорно и пожртвовано извршавали све постављене задатке од Управе безбедности ССНО, али и жеље да се сачува од заборава и спозна пунa истина шта се стварно дешавало око овог случаја, подстакли су ме да сачиним објективан приказ онога што је била и што постоји као Оперативна акција органа безбедности ЈНА



ПИШЕ:
Александар
Васиљевић
генерал-
потпуковник
у пензији

– „Штит“. Неки делови тог приказа биће објављивани у наредним бројевима гласила „Војни Ветеран“.

Почетком октобра 1990 године у Управу безбедности ССНО стигле су две интересантне информације. Капетан Јагар Владимир, официр безбедности у 42. граничном батальону у Вировитици, обавестио је о наступу генерала Шпегелја према њему и старијем воднику Фрањи Ковачу, који их је убеђивао да су пред Хрватском судбоносни дани и да од њих очекује да их спремно дочекају, да разоружеју своје војнике и старешине и да оружје поделе поузданим Хрватима у Вировитици и околини.

Само неколико дана касније, један поуздан извор органа безбедности примио је кратку информацију да се на неким деловима државне границе са Мађарском, договорно са цариницима на обе стране, неконтролисано пропуштају поједини камиони. Он има сазнање да ће на граничном прелазу Гричан – Удвар два камиона бјеловарске регистрације 8. октобра отићи у Мађарску, одакле ће се вратити за два три дана. Извор нема никаквих других података ко шта и за кога нешто шверцује.

Да би смо сачували у тајности извор наших сазнања а истовремено анимирали царинске органе да предузму мере контроле, директору Савезне царине у Београду одмах је упућено писмо из Аустрије са алармантним подацима да неко шверцује оружје или дрогу преко наведених граничних прелаза. Истовремено, преко органа безбедности Загребачке војне области наређено је оперативно покривање граничног прелаза у наведене дане и припрема специјалне јединице Војне полиције за пресретање и претрес возила на погодном месту. Међутим, генерал Кадијевић није одобрио овакву акцију јер ни органи Савезне царине нису предузели никакве мере из своје надлежности, па је органима безбедности наређено тајно осматрање и праћење транспорта од преласка граничног прелаза до крајње локације.

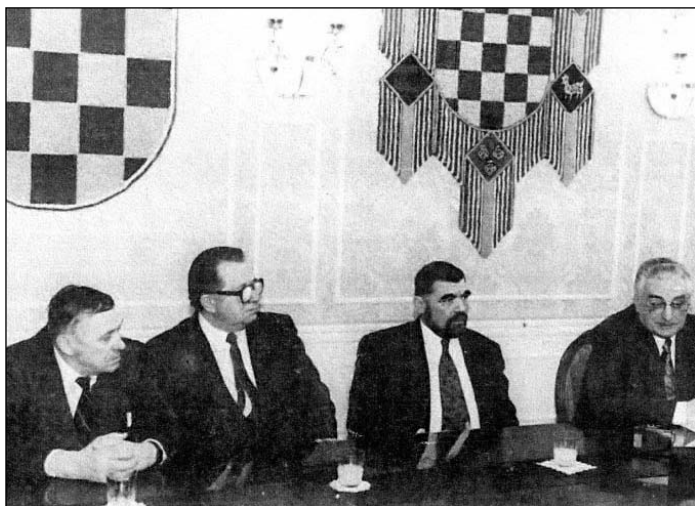
Преузимање иницијативе у великој „игри“

Те ноћи, 11/12. октобра, осматрањем на граничном прелазу учени су високи руководиоци МУП-а и СДБ Хрватске, са појачаном полицијском пратњом која је прихватила два камиона и отишла у правцу ауто-пута ка Загребу. Крајња локација овог чудног транспорта остала је непозната али, ако је за утеху, ни пратња органа безбедности није била откривена. Свакако је требало што пре установити који је био разлог да се око ова два камиона лично ангажује шеф републичке СДБ Јосип Перковић и високи функционер МУП Хрватске Жељко Томљеновић.

Скоро читав претходни дан размишљао како сада установити шта је то тако важно и тако тајно доведено из Мађарске у Хрватску. При томе ми стално одзвањају Шпегелјеве речи упућене нашем капетану да наилазе судбоносни дани за Хрватску, у које ће се морати укључити сви Хрвати и са оружјем се борити за своју самосталност. Зато сам почео да размишљао о разним комбинацијама које су ми навирале једна за другом, јер ми сан никако није долазио, упркос зори која је већ почела свитати.

Опредио сам се да у оперативном комбиновању, које је тек следило, одмах укључимо капетана Јагара. Уместо пасивне позиције и чекања да ли ће га и када опет назвати Шпегелј, да ми преузмемо иницијативу и да нашег капетана учинимо активним фактором преко којег ћемо моћи да водимо игру на начин који ће нам омогућити да дубље продremo у Шпегелјеве закулисне игре и откријемо његове везе и ослопце. Користећи се Шпегелјевом надобудношћу и наивношћу, малим лукавствима у која ће као такав лако улетети и виспреношћу нашег младог официра безбедности, проверићемо није ли са тајним транспортом повезан и Шпегелј и шта је то тако тајно транспортовано преко мађарске границе и где је тај терет завршио. Ако се наше сумње да је у питању оружје заиста потврде, а наш капетан успешно одигра улогу коју смо му наменили, касније ћемо лакше плести мрежу око Шпегелја и његових жбирова.

Након темељите садржајне и техничке припреме, капетан Јагар је 14. октобра отишао у Загреб, где га је по договору чекао Шпегелј у свом стану. Дан касније, са Бошком га нестрпљиво очекујемо на скровитом месту у једној великој шуми покрај пута за Вировитицу, да би сазнали како га је Шпегелј примио и да ли је насео на нашу провокацију да високи руководилац из Управе безбедности јури наводно неко



Они су покренули рат против Југославије: Јосип Бољковац, Мартин Шпегел, Стипе Месић и Фрањо Туђман

оружје које је стигло из Мађарске.

Потпуну тишину коју је реметио само цвркат птица и жубор некаквог потока у густишу испод нас, одједном разби неподношљива бука мотора која није остављала сумњу да то долази капетан Влада Јагар. Дадосмо му знак да нас прође и сачека нешто даље, а ми остадосмо да проверимо неће ли иза њега наићи још неко. Но, он нас нехајно позва да му приђемо јер је био сигуран да га нико није пратио. Деловао је весело и безбрижно, што је био знак да доноси добре вести. Овога пута он је причао дуго и сликовито а ми смо га пажљиво слушали.

Двојица министара са пиштољима у рукама

-Ти бога, све је ишло како сте рекли. У Загреб сам дошао касно увече, његовим колима која је држао у својој кући у Градцу, баш како смо предвиђали. Али, када сам му позвонио на вратима стана у Загребу и када су се врата отворила, имао сам прво изненађење. Уместо поздрава, Шпегел ме је дочекао са упереним револвером у руци, а онда ме је одједном ухватио за груди и увукао у стан. Још се нисам ни освестио шта ме је снашло, а он ми је гестикацијама показивао да пазим шта ћу причати јер му се стан, наводно, прислушкује. Када смо ушли у дневну собу, ја се још нисам опоравио од изненађења које ме је снашло на вратима, кад оно тамо ново изненађење - један старији човек, рекао бих уплашен више и од Шпегелга, исто са револвером у руци! Нећете ми веровати - лично министар унутрашњих послова Хрватске, Јосип Бољковац! И он млатара рукама и показује на уши што би требало значити да се треба пазити од прислушкивања. Поштен да вам кажем, не знам да ли сам се од свега више препао или ми је све то било баш смешно. А, онда, упиташе ме како сам путовао. Ја им кажем да је до Делница све било у реду, али да је онда било мало снега па сам морао полако, због чега мало и касним. А њих двојица на ово, као мала деца, машу ми рукама и гестикацијама честитају како сам се брзо снашао да оставим утисак онима који можда прислушкују, да је код њих дошао човек негде од Ријеке а не из Вировитице.

Посматрам младог капетана. Њему све ово смешно, прича готово анегдотски о двојици министара који машу револверима, а он се у свему добро сналази, као мали вук.

Палимо цигарете, полако и без нервозе, да чујемо шта се даље све дешавало. Јер, било је јасно да се Шпегел већ похвалио Бољковцу како је са лакоћом успео да за прљаве послове заврбује никога другог него баш официра КОС-а. Но, мо-

жда га је довео и да би као стари илегалца и удбовац и сам проценио поузданост Шпегеловог првенца. Ипак, нема сумње, Влада га је својом довитљивошћу, већ на првом кораку фасцинирао и све баријере су биле разбијене. Зато је Бољковац одмах предложио да изађу напоље и мало прошетају „по чистом зраку“, па су утонули у удобна седишта Шпегеловог аутомобила којег је, све време лагане вожње по ексклузивном делу Загреба, пратило Бољковчево министарско обезбеђење.

Удобно заваљен између два Туђманова министра, капетан је одмах започео разговор.

-Па, ево, имам нешто да вам кажем, али не знам да ли је то толико важно и да ли ће то да вам нешто значи.

-Боље је да знамо него да не знамо - одговори Шпегел.

Ја им онда, поче Влада, сложим ону причу како смо се договорили, о томе да сте стигли из Београда и да јурите нека два шлепера са оружјем, да због тога њима не спавамо, када ме Шпегел одмах прекиде.

Шпегел најавио грађански рат без милости

-Тај нам податак злата вреди! Добро је да си одмах дошао!

-Али, ако је то све тачно и Васиљевић зна да вам је оружје дошло из Мађарске и да је све то обезбеђивао и МУП, онда вама сигурно негде нешто цури. А ако вам негде цури, онда, право да вам кажем, нисам више ни ја сигуран - као забринуту ћу ја. А Бољковац одмах скочи:

-Мартине, јесам ли ти ја лијепо говорио да није требало ићи преко ових из ХДЗ, већ да је све то оружје требало одмах под полицију. Мораћемо то све свести као да је под резервном полицијом!

-Ама, то су сигурно упрскали они из „Чазматранса“. Ти, Вlado, буди миран, све слушај и извршавај што од тебе траже. Могу они јурити колико хоће, оружје је отишло у свету недељу и сада је већ на сигурном. Ту они не могу више ништа - додаје Шпегел, покушавајући да прикрије непријатно изненађење како је за то сазнао КОС.

Влада смирен, полако вади и пали нову цигарету и као да ужива у нашим нестр-

пљивим погледима да једва чекамо да чујемо даљу причу. Ипак, покушавам да савладам нестрпљење, па размишљам како је неочекивано брзо нашим сумњама дошао крај, јер је заиста из Мађарске илегално увезено оружје. У то више нема никакве сумње јер су Туђманови министри Шпегел и Бољковац прогутали нашу удицу и то нам оба потврдили. Укључисмо магнетофон а онда почече злокобне Шпегелеве речи које су ми се, као ножем, урезивале у памћење.

-Слушај, Вlado, свако треба сада да води рачуна о себи и својој породици. Јер, то неће бити обичан рат, него грађански рат у којем нема милости. Зато треба одмах да организујеш два-три човека за ликвидацију најопаснијих. Њих треба убијати још док су у становима и не дозволити им да дођу до касарне. Дође курир на стан, чим се појави на вратима, одмах дум-дум и сиђе доле степеницама, код другог. Који су најопаснији треба да буду убијени одмах на вратима. Није у питању ни жена, ни деца, ништа, ништа се не пита.

-А ми ћемо после послати полицију да као изврши увиђај. Зато морате што пре побјећи са лица места - мумла министар Бољковац.

-Ту, Вlado, не треба бити сентименталан ни према коме. Ни према женама, ни према деци таквих старешина. Јер, ради се о озбиљним стварима које не трпе никакво оклевање - наставља Шпегел. Када после тога дођес у касарну, треба одмах да построји све војнике. Србе разоружајти, затворити их у подруме, а Хрватима и Албанцима поделити по пет метака на пушку. Затим, поделити оружје из касарне Хрватима из околних села, који ће доћи по њега.

Све чинили да покрену народ против ЈНА

Оскокољен што је пред министром Бољковцем показао како у младом официру безбедности има значајни извор, Шпегел се почео хвалити да су њихови наоружани састави добро организовани, да их има скоро 100.000 наоружаних до зуба, да ће се цео хрватски народ подићи против ЈНА, руковођен ХДЗ-ом који је плебисцитарно победио на изборима и да зато, када дође време, Влада треба својима да изда директиву - убијати без милости и на лицу места, на улици, на сред круга у касарни, било где. Само пиштољ и у стомак му спрашити два метка.

Након ове хвалисаве тираде, Шпегел је дао задатак да Влада и Ковач почну да скупљају адресе старешина у Вировитици ради процене кога треба одмах ликвидирати а на које би се могло ослонити као поуздане. На крају је наговестио Влади да ће ускоро доћи у Вировитицу и да ће се о свему конкретно договорити.

Пренеражени Бошко и ја не верујемо својим ушима, па поново преслушавамо оно што је јасно речено. А Шпегел наставља даље с причом како против ЈНА треба подићи сав хрватски народ који ће за то организовати ХДЗ која је плебисцитарно победила на изборима, па наставља:

- Наш састав је добро организован на читавом подручју. Сто хиљада је сада наоружано до зуба, тако да више нико нема никаквих шанси да нешто покуша. Сви ће

Војска Југославије у одбрани СРЈ од агресије НАТО-а

СУПРОТСТАВИЛИ СЕ НЕУПОРЕДИВО ЈАЧОЈ СИЛИ

Наша земља није окупирана, нити је капитулирала пред НАТО-ом. Западна војна алијанса није остварила планиране циљеве јер се агресији супроставио цео народ. Знајући да ће војнике дочекати ратници којима је изнад свега стало до слободе, НАТО се није упустио у обимније копнене операције.

ПИШУ:

генерал-пуковник у пензији

Миодраг СИМИЋ

и генерал-потпуковник у пензији

Стаменко НИКОЛИЋ

После неуспеха фингираних преговора у Рамбујеу и Паризу 1999. јасно је било свима да ће пре или касније доћи до агресије на Савезну Републику Југославију. Кажемо фингираним разговорима, јер они у суштини нису ни постојали. Требало је да се одвијају између делегације СРЈ - Србије и делегације руководства Покрајине Косова и Метохије, где је, наводно, и постојао проблем.

Међутим, уместо тога, друга, страна је била делегација Сједињених Америчких Држава, која је у име делегације Покрајине Косова и Метохије водила разговоре. Зашто је то тако? Савезна Република Југославија није напала територију САД или чланице НАТО-а, није нарушила грађанска права у САД или у било којој чланици НАТО-а и није угрозила ничије интересе а посебно америчке.

Амерички Конгрес је донео одлуку да америчка администрација мора бранити своје интересе где год Влада САД процени да су угрожени и то са или без одобрења Савета безбедности Организације УН.

Разговори Давида и Голијата нису дали жељене резултате и поред огромних уступака делегације СРЈ - Србије. Међутим, ни по коју цену није се могао учинити уступак, када је дошло на ред питања прихватања поробљавања и безусловне капитулације СРЈ од стране НАТО-а и САД. Пристанак Савезне Републике Југославије да добровољно оде у ропство, без икаквих могућности да било када изађе из таквог стања (ропство под турцима трајало је дуже од 500 година). То није могао, хтео, а ни смео да прихвати нико коме је стало до слободе своје земље, ни тадашња делегација која је водила преговоре, а праве разлоге и узрок за агресију образложио је Вили Вимер у познатом писму канцелару Немачке.

Благовремене припреме за одбрану земље

За циљеве и праве разлоге агресије, политичко и војно руководство знало је и пре агресије и покушавало је дипломатским путем да то избегне а да се проблем на Косову и Метохији, ако је постојао, реши мирним

путем - преговорима. Али друга страна то није желела већ је пошто-пото желела нашу потпуну капитулацију и одрицања од Покрајине Косова и Метохије, милом ил и силом - ратом.

Још у току преговора руководство СРЈ - Србије увидело је шта се заправо желе и спремају САД. Благовремено је наређено свим надлежним државним органима и институцијама да предузму све потребне мере за одбрану земље од евентуалне агресије.

У том правцу деловала је и Војска Југославије. Стратегијским развојем, на прстору Покрајине Косова и Метохије у миру био је развијен Приштински корпус, који је био попуњен са 70 до 80 одсто ратне формације. Генералштаб Војске Југославије је половином 1998. године наредио предузимање мера за нарастање борбене готовости Приштинског корпуса ради пружања ефикасније помоћи одређеним снагама Министарства унутрашњих послова Србије у разбијању шиптарских терористичких снага.

Поред тога предузете су и следеће мере: попуна граничних јединица 100 одсто људством и материјано-техничким средствима; појачано линијско и дубинско обезбеђење државне границе са Албанијом; проширење граничног појаса са сто метара на пет километара; формирање интервентних снага у дубини наше територије за дејства ка угрожењем местима повреде државне границе и затварање угрожених праваца са простора Албаније; напуштање мирнодопских локација јединица Приштинског корпуса, поседање и уређење рејона одбране; попуна свих јединица 100 одсто по ратној формацији; ојачање Приштинског корпуса са специјалним и јединицама војне полиције; развој и поседање Истуреног командног места Приштинског корпуса у Ђаковици и З. армије - касарна у Приштини, ради бољег увида у ситуацију и ефикасније командовање јединицама; довођење дела једица Војске Југославије и ојачавање Приштинског корпуса а делом поседање северног обода Косова и Метохије; убрзана обука војнотериторијалних органа и јединица и њихово увезивање у оперативни распоред Приштинског корпуса.

Све наведене мере су допринеле да снагама и средствима којима смо располагали спремно дочекамо агресију почетком јесени 1998. године, јер смо имали податке да агресија може отпочети већ у октобру месецу исте године.

Тотална лудост и невиђена храброст

Генералштаб Војске Југославије проценио да ће агресија отпочети дејством средстава из ваздушнoг простора, али да је могућа и операција копненим снагама НАТО-а, из Албаније и Македоније.

Све предузете мере у систему одбране земље, одлучност политичког руководства да се не преда глобалистичком злочинцу, уз апсолутну подршку скоро целокупног становништва, Војска Југославије својим херојством током 78 дана осујетила је НАТО у реализацији циљева тог савеза. Истовремено задивила је цео мирољубиви свет својом смелошћу и храброшћу да се не само супростави већ и одбрани од до тада у историји невидене силе.

Многи у свету политике и војни аналитичари истичу да се супроставити 600 пута јачем агресору и спречити га у његовим намерама је тотална лудост или невидена храброст.

Свако има право да то тумачи како жели и како му одговара. Ми кажемо да је то храброст која је историјски својствена овом народу, а своје извориште има у истини да никога нисмо напали, никоме ништа није одузето, већ искључиво бранимо светињу, своју једину земљу и најдражу од свега - слободу. Ове светиње немају цену и вреденије су од било чијег живота - мада нам је жао сваке жртве насилника. То не бисмо постигли да није било јединства целокупног народа од председника државе до војника, полицајца и грађана ове дивне земље и поносног народа. Војска Југославије је имала командни кадар, са којим се свака земља може поносити. Знала је са каквом неманима посла и да смо у свему инфериорнији, осим у свету, невиденој вољи српског народа и целокупног становништва да се брани земља и слобода. Вештим маневрима, применом искустава наших предака и ратника и победничких подвига, војничким знањем а посебно применом мера тактичког и оперативног маскирања, надмудрила је непријатеља и остварила свој циљ: заштита људи и средстава ратне технике од уништења.

Велики број макета, које је Војска Југославије масовно користила за време агресије, за агресора били су „прави циљеве и мете“, по којима су непрекидно и жестоко дејствовале снаге НАТО-а и такве „уништене циљеве“, приказивали су као своје највеће успехе.

Да ли је НАТО уништио сва борбена средства на Косову и Метохији, говори фотографија тенковских јединица која се измешта са Косова и Метохије, у складу са Резолуцијом 1244 Савета безбедности УН и Кумановским споразумом.

Минимални губици наше војске

Наравно, имали смо минималне губитке, али сваки прекинути живот и те како боли. За 78 дана погинуло је укупно 1002 припадника Војске Југославије и Министарства унутрашњих послова. Од средстава ратне технике уништено је или оштећено 18 тенкова, 10 оклопних возила, 13 артиљеријских оруђа и 25 одсто укупне површине војних објеката.

Сви погинули војници, без обзира на чин и место у борбеном распореду, жртвовали су за отаџбину највише што се могло - своје животе. На олтар отаџбине, живот су положили војници на редовном одслужењу вој-



Право изненађење је за НАТО представљао излазак јединица ВЈ са простора Космета за које су мислили да су их уништили

ног рока, полицајци, припадници резервног састава, добровољци из земље и света, подофицири, официри и генерал-пуковнк из Штаба Врховне команде. Величином свог херојског дела, сваки од погинулих изазвао је дивљење и поштовање грађана Савезне Републике Југославије и целог слободољубивог света. Прослављени војсковођа војвода Степа Степановић оставио нам је у аманет поруку: „Ми ћемо радије пасти на бојном пољу него оставити на цедилу своју отаџбину“. Зар и ова плејада бранилаца није испунила свој завет према отаџбини?

Свеопштем отпору допринели су и грађани одржавањем протесних концерата, под слоганом „Песма нас је одржала“ на трговима и мостовима. Бранећи мостове и тргове, грађани СРЈ, телом и духом, стали су у одбрану своје земље.

У жеку агресије НАТО-а, глумица Ивана Жигон је у боци коју је бацила у реку Саву, у име бранилаца свих југословенских мостова, послала свету поруку:

„Путуј наша поруко, Савом и Дунавом до великих топлих и хладних мора, до свих вода које теку између народа и људи, путуј, наша поруко до људи на обалама и мостовима и пренеси им нашу одважну одлучност да заједно сачувамо свет.“

Агресор све више увиђа, да својим масовним рушилачким дејствима, без било какве селекције и одабира циљева, не успева да постигне постављени циљ и одлучује се на нову стратегију извођења борбених дејстава против снага безбедности СРЈ. Покреће копнену операцију са албанске територије ангажујући јединице оружаних снага

Албаније и велике снаге терористичке војске Косова, уз масовну подршку авијације НАТО-а, са основним циљем заузимања стратегијских објеката и простора на караулама Кошаре, Паштрик и Гројуп и стварања мостобрана за увођење нових снага и наставак копнене операције на простору Косова и Метохије.

НАТО ширио листу циљева

Команда 3. армије и Приштинског корпуса, схватајући стратегијски значај наведених положаја, са далеко мањим снагама (односно снага у људству био је 7:1 у корист агресора), донеле су правилне и благовремене одлуке о распореду својих јединица, жестоком отпором и херојским подвизима спречиле су продор непријатеља на нашу територију и нанеле му велике губитке. Оваквим дејствима, фактички је и осујећен план НАТО-а за почетак копнене операције. У овој операцији заробљена су и три војника најелитнијих јединица САД.

После овакве ситуације, НАТО је радикално проширио листу објеката напада из ваздуха. Напада све што види без обзира на последице - прави пустош. То чине осветнички јер су дошли до закључка да им копнена операција није прихватљива. Тако безумно рушење и уништење виталних објеката, довело је војно и политичко руководство у ситуацију озбиљне забринутости ако се дејствује по објектима са могућим акцидентним последицама ширих размера по трајању и броју жртава као што су Прва искра Барич или Нуклеарни институт Винча. Штаб Врховне Команде, сагледавао је и ова питања и нашао је решење за Прву искру, али смо били немоћни када је у питању Нуклеарни институт, а уколико он буде гађан, а није искључено, то би била катастрофа не само за Србију него читаво окружење, био је закључак Генералштаба.

Војно руководство је проценило да је НАТО постао свесан да бомбардовањем не може осварити циљ и да у самом НАТО-у постоје различити ставови у погледу наставка бомбардовања. Наша одбрана је стабилна, постигнуто је најјаче јединство између Војске, полиције и народа, а у свету све више расте осуда агресије.

Са оваквом проценом упознат је председник Милошевић и предложено му је решење да се отпочну разговори о прекиду агресије. Оценили смо да је и НАТО, због наста-

АГРЕСОР СЕ ПРЕВАРИО У ПРОЦЕНИ

О првим учинцима агресије НАТО-а известио је новинар Том Борко: „Почели су ваздушни напади под америчким вођством“. То је била гола истина. Али америчком народу није се смела рећи истина. Зато је генерал Весли Кларк наредио да се то исправи и да гласи: „Почели су ваздушни напади НАТО-а.“

За постизање циља агресије НАТО је у првој фази ангажовао 464 авиона, око 450 крстарећих ракета и дејствовао по 70 различитих објеката. Мора се признати да је то изузетна снага, имајући у виду да је планирао дејства три до пет дана и да ће тиме присилити Савезну Републику Југославију да истакне белу заставу. Поред те снаге, рачунао је да и дејствима терористичке војске Косова изазове револт народа против свог руководства, које је то, одбило „повољну“ понуду из Рамбурга и да ће им та снага као пета колона помоћно уз своје руководство и снаге одбране земље, много су допринели својим активностима одбрани мостова и ширењу истине у свету о злочиначкој агресији.

Како је време агресије одмицало, циљ се све више удаљавао, што је код агресора изазивало све већи бес. Због тога је ојачавао почетно ангажовање снаге а и проширио зачајно листу циљева. Број ангажованих авиона је нарастао на 1040, крстарећих ракета на око 1000, а број објеката - циљева на 1026 крајем рата. Таква сила за 78 дана рата уништила је или оштетила 1026 разних објеката: 89 индустријских; 178 привредних; 120 енергетских; 357 инфраструктурних; 48 здравствених; 101 образовни и 183 верских.

Све су то, према агресору, војни а тиме и „легални“ циљеви. Извршио је око 36.000 акција, бачено око 31.000 бомби са око 10 тона осиромашеног урана 238. Директна штета коју је прелиминарно сачинила Влада Савезне Републике Југославије износи преко 100 милијарди долара. а индиректна вишеструко већа.

лих прилика, прижељкивао такво решење, јер је проценио да са копненом операцијом, у оваквим условима, не би имао успеха.

Рат је завршен Резолуцијом 1244 Савета безбедности УН, што представља основни и изворни докуменат за статусно решење Косова и Метохије. Док су Војно техничким споразумом у Куманову, дефинисани задаци и операционализација само војнотехничког дела те Резолуције.

Овом резолуцијом недвосмислено и децидно је потврђен суверенитет и територијални интегритет СРЈ и Србије, у чијем је саставу Покрајина Косова и Метохије са најширом аутономијом. Снаге на Косову и Метохији су мировне снаге УН а не НАТО-а. Савезна Република Југославија није окупирала а још мање капитулирала пред НАТО-ом. Закључак је јасан, агресор није остварио свој циљ, нисмо дозволили нити прихватили капитулацију и нисмо постали ничији робови, али нам је нанео болан ударац од кога ћемо се дуго опорављати.

КАКО ДО КЊИГЕ



Књига „Истина и заблуде о петом октобру 2000. године,“ чије делове објављујемо у овом и наредним бројевима „Војног ветерана“ може се набавити путем телефона: 064 225 2013

Кобни лет и смрт Михаила Петровића оставила су дубок и трајан печат на српско ваздухопловство, али храбре српске пилоте и њиховог команданта нису обесхрабриле у даљим напорима да употребе авионе за узвишени циљ због којег су дошли под Скадар, у помоћ братској црногорској војсци. Припреме за летове ка Скадру настављене су 22. марта, када је пилот Живојин Станковић извршио један краћи лет који је, уствари, послужио за успостављање пољуганог самопоуздања код пилота.

Следећих дана пилоти, Станковић и Гodefроа, летели су успешно више пута, па је 27. марта одлучено да се крене на Скадру о чему је обавештен командант Приморског кора и све телефонске станице. Овим станицама стављено је у задатак да извештавају о преласку авиона. Истог дана, извршена су четири покушаја, али су се пилоти вратили после десетак минута „због ‘ремуса’ у горњим слојевима” како је записано у операцијском дневнику Аеропланске ескадре.

Први успели борбени лет српског ваздухопловства извршен је коначно 29. марта. Тога дана, у операцијском дневнику је записано: „Поново наређено летење над Скадром... Извештен и командант Приморских трупа. Летео поручник Станковић са наредником Томићем над Скадром и бавио се 45 минута, највећа висина лета 2200 метара, правац летења: Барбалуши аеродром - Меглуши - Ашта - Дрим - Скадар - део језера Скадарског - Врака - Црногорски логор са северне стране Скадра, повратак, део језера поред Тарабоша над Брдицом, преко Бушати, спретно се спустио на аеродром. Са свију телефонских станица добијен извештај да су Турци са свију својих позиција отварају јаку пушчану паљбу а аероплан исти се вратио неоштећен. Пилоти потпуно мирни, нису ни чули паљбу”.

Летело се на 2200 метара висине

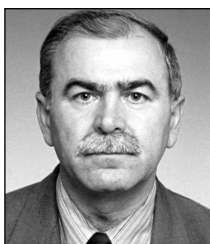
По извештају извиђача - у тој улози био је пилот наредник Миодраг Томић, и пилота поручника Живојина Станковића, „...они су лепо видели све положаје и противникова утврђења која су се оцртавала као линије; такође, видели су се логори за Брдицом и поједина складишта, али никакве дешавање нису могли да дају, јер је висина била велика, око 2200 метара. Поред тога, брзина је била велика и износила је 110 километара на час, а није се могла смањити, с обзиром да су авиони у то доба били још увек неусавршени”. Корист од овог првог успелог борбеног лета у смислу прикупљања података била је незнатна, али је зато постигнут морални ефекат, који је био значајан. У опседнутом граду појава авиона изазвала је пометеност и панику нарочито код „простог света”, како је то изјавио један заробљени турски наредник. И сам командант одбране Скадра, Есад Паша, причао је почетком 1916. године Миодрагу Томићу, да је лет српског авиона био огромно изненађење за његове трупе и тамошње становништво, које је веровало да је то нешто натприродно и да ће из авиона сипати врелу воду и бацати камење.

Док је код Турака утисак био поражавајући, дотле су опсадне трупе виделе у лету Живојина Станковића и Миодрага Томи-

Летови српске авијације над Скадром после погибије Михаила Петровића

ОБАВЕШТАЈНЕ СЛУЖБЕ ИСТРАЖИВАЛЕ БОРБЕНУ УПОТРЕБУ АВИОНА

Командант одбране Скадра, Есад Паша, причао је почетком 1916. године Миодрагу Томићу, да је лет српског авиона био огромно изненађење за његове трупе и тамошње становништво, које је веровало да је то нешто натприродно и да ће из авиона сипати врелу воду и бацати усијано камење.



ПИШЕ:
Златомир Грујић,
пуковник у пензији

ћа једну од својих победа, што је повољно утицало на њихов морал. То нам потврђује и дописник „Политике”, који је приказујући овај лет записао: „Кад наши и црногорске трупе сагледаше у висини аероплан, чија су крила била превучена бојама наше тробојке, клицању није било краја...”.

На Скадар је требало да крену и страни пилоти који су се налазили у саставу Аеропланске ескадре. Показало се, међутим, да они покушавају да избегну ризик лета над непријатељевом територијом, не осврћући се на обавезе уговорене са Српском владом. Француз Гodefроа, коме је командант одреда више пута наређивао да лети над Скадром, прелетао је српске положаје и одмах се враћао, изговарајући се на неповољне временске услове, а када је 1. априла 1913. године после једног дужег лета упитан: „Зашто није над Скадром летео?” Одговорио је: „Да тамо пуцају”. Поред тога, покушавао је да приликом слетања пребрзо рула, како би оштетио авион „депердисен”, па је мајор Милетић био приморан да га опомене. Пилот Кирштајн избегавао је да лети на тај начин што је стално поправљао авион „Дукс” у који је морао да се угради мотор са Петровићевог „фармана”. На упорно инсистирање командира да убрза поправку и оспособи авион за летење, Кирштајн је 4. априла 1913. године дефинитивно одговорио: „Да на Дуку не може, а на другим апаратима не сме да лети”.

Страни пилоти избегавали да лете

Овакво држање страних пилота и бекство механичара, Американца Пијерса, који је још приликом искрцавања у Санђованској луци отпловио једним аустроугарским бродом, покушавши претходно да оштети „Блерио XI”, показују да су наде у помоћ страних пилота биле сасвим нео-

сноване. Ни њихове неуобичајено високе плате, које су биле 15 пута веће од плата српских официра пилота, а 30 пута од плата подофицира, нису могле да надокнаде патриотизам и спремност на жртву којом су се одликовали српски пилоти. Тек тада је могло да се процени колико је добронамеран и видовит био уводничар „Политике” када је још 1910. године опомињао да „људи који ће управљати авионима неће моћи, у случају нужде, да се купе ни за каква новац”.

После првог успелог борбеног лета који је извео 29. марта 1913. године, поручник пилот Живојин Станковић, полетео је поново према Скадру и 1. априла. Са једним пешадијским капетаном из Скадарског одреда који је пошао као извиђач Станковић је на 800 метара висине кружио над Меглушима, док је капетан осматрао турске положаје. Какви су били резултати извиђања не може се, нажалост, утврдити пошто нису били забележени у операцијском дневнику Приморског аеропланског одреда. Трећег априла, Станковић и Француз Гodefроа покушали су да лете над Скадром са руским ратним дописником Башмаковым. Станковић се попео до висине од 500 метара, па како због ниских облака и кише није могао да постигне безбеднију висину није ни прелазео линију фронта.

НАД СКАДРОМ

Стални дописник „Политике” у свом извештају од 15. марта поред осталих вести пише следеће о ваздухопловству: „Јуче за време затишја, поручник Станковић летео је изнад Бушатских положаја правећи осмице. Летење је трајало више од пола часа и турски меци нису могли наудити ни авијатичару, ни аероплану. Чим се поручник Станковић спустио, издигао се у ваздух руски авијатичар Кирштајн. Оба извиђања испала су одлично.”

„Политика”, 17. марта 1913.

Приморски аероплански одред формиран је у Нишу 12. маја 1913. године у атмосфери затегнутих односа са Бугарском, па је зато сво људство и даље задржано на окупу. Механичари и војници наставили су рад на дотеривању и упознавању ваздухопловног материјала, а пилоти су повремено вршили тренажне летове.



Српски авиони у хангару на аеродрому Трупалско поље у лето 1913. године



Пилоти Живојин Станковић и Милош Илић пред полетање на задатак на авиону „Блерио XI“

Годефроа и новинар попели су се поподне само до 300 метара па су се због тога вратили на летелиште необављеног задатка. Годефроа се притом жалио и на велику тежину новинара, који је наводно знатно оптеретио авион.

Последњи летови Аеропланске ескадре у опсади Скадра извршени су петог априла пред начелником Штаба Приморског кора, пуковником Живком Павловићем и војним изасланицима Француске, Сједињених Америчких Држава, Енглеске и Шпаније. Летели су поручник Живојин Станковић авионом „Блерио XI“ двосед, а Годефроа авионом „Депердисен“, али није записано ко су били извиђачи. Станковић се осмелио да надлети турске положаје на само 600 метара висине, што му је омогу-

ћило да види бројни детаљи непријатељског распореда, док је Француз Годефроа опет кружио над српским положајима избегавајући ризик и правдајући се лошим условима.

Аеродом Барбалуши, испред остаци авиона „фарман XX“ на којем је погинуо Михаило Петровић Војни изасланици показали су велико интересовање за примену авиона у рату, јер у то време њихова ваздухопловства још нису имала прилику да стекну сопствена борбена искуства.

Летење обустављено под притиском европских сила

Даље летове над Скадром омело је лоше време. Услед сталних пролећних киша разлила се река Дрим и поплавила лете-

лиште тако да је гудство једне ноћи морало да спасава хангаре и авионе како их бујица не би однела. Расквашени путеви отежавали су везу са Љешом, где се налазио центар за снабдевање Српске војске. Шеснаестог априла, када се време већ побољшало и почеле припреме за нову серију летова према турским положајима, стигло је наређење Команде Приморског кора којим се преноси наредба српске Врховне команде о забрани даљег учествовања српских трупа у акцији против Скадра. „Летење се не сме више вршити“ записано је у операцијском дневнику Приморског аеропланског одреда.

Ово наређење Врховне команде било је резултат снажног притиска великих европских сила, које нису хтеле никако да дозволе улазак српских и црногорских трупа у Скадар. Неке од њих, као Италија и Француска, послале су и своју флоту у Медуански залив, а Аустроугарска је претила ратом ако Србија не повуче своје јединице од Скадра. Зато је већ 17. априла 1913. године, наређено Аеропланском одреду да са осталим трупамa крене натраг у Србију. Припреме су брзо извршене, па се одред без већих потешкоћа вратио истим путем којим је и дошао под Скадар. У међувремену, отпуштени су Кириштајн и Вжесински, а Годефроу је дозвољено да из Санђованског пристаништа отплови за Француску.

Од странаца у одреду се задржао једино француски механичар Корније, који се истакао својом ревношћу и који је у служби Српске владе остао све до 1915. године, када је у току Првог светског рата прешао у Француску ескадрилу која је дошла у помоћ Србији.

Норвешки официјер Кристијан Каш открио истину и шокирао свет

НЕЋУ ДА ЋУТИМ, ТЕРОРИСТИЧКИ НАПАД НА СРБЕ У ЛИВАДИЦАМА ОРГАНИЗОВАЛИ СУ АМЕРИКАНЦИ!

Сав ужас који га је преплавио описао је у тој књизи јасно дајући до знања да је напад могао бити спречен и да су у њему учествовале и међународне интересне групе чије је средство оно против чега се само наизглед боре, крвави ужас тероризма

Навршава се 15 година од терористичког акта над аутобусом „Ниш експреса“ који је превозио расељене Србе до гробних места у својим местима одакле су протерани. За не мали број њих, то је значило сусрет са оним што су годину или две раније избегли, смрт.

„Ноћ пре тога Ружица Трајковић је сањала да ће се нешто страшно десити, али није могла ни да замисли да ће се то десити њој. Није требало да буде у првом аутобусу али је возач после паузе био нестрпљив да крену што пре. Нешто касније платиће најкупљу цену за своје нестрпљење“ започео је своје сведочење у књизи „Остаци аутобуса“ Кристијан Каш, норвешки официјер и новинар при окупационим снагама КФОР-а.

Тај дан променио је његов живот. Став о учешћу норвешке војске у рату против Србије, на улогу америчког агресора на војно мешање у светске кризе које најчешће и сами изазивају, почео је разграђивати тито, прво у себи.

Сав ужас који га је преплавио описао је у тој књизи јасно дајући до знања да је напад могао бити спречен и да су у њему учествовале и међународне интересне групе чије је средство оно против чега се само наизглед боре, крвави ужас тероризма.

Снажна експлозија разнела аутобус

Непосредно пре напада британски војници су прегледали аутобус због опасности од подметнутих бомби. Ружица, са којом је касније Кристијан обавио интервју, сматрала је да је уобичајена процедура јер „аутобуси са расељеним Србима улазе на непријатељску територију окупирану Албанцима“. Ипак ово је узнемирило 50-так путника аутобуса који су се питали да ли КФОР зна нешто што они не знају? Такође уобичајено је било и да шиптарска деца камењем гађају аутобусе са Србима.

„Покријмо прозоре јакнама да се заштитимо од каменца, рекла је Ружица не знајући да их јакне неће моћи заштити од онога што ће уследити“.

Шведске трупе окупационих снага чекале су да аутобус пређе административни прелаз између централне Србије и јужне покрајине. Срби би радије да их обезбеђују српске полицијске снаге, али после Кумановског споразума то није било могуће. Дан раније шведски војници су проверили пут у потрази за импровизираним експлозив-



Кристијан Каш
у времену када је био на Космету

ним направама, нису пронашли ништа. Међутим, нису рачунали на ратно искуство Фљорима Ејупија и његових људи који су били припадници терористичких јединица УЋК. Зналачки су сакрили експлозив на путу којим се аутобус морао кретати. Сачекали су. Дозволили су да претходница војне пратње пређе место на коме се налазио експлозив а када је наишао аутобус активирали су га и снажни експлозија је разнела аутобус на комаде. Делови аутобуса, људских тела и крв полетели су у свим правцима, записано је у књизи „Остаци аутобуса“ Кристијана Каша.

Тако је 16. фебруара 2001. године почињен један од најстрашнијих терористичких напада на Србе у коме је погинуло 13 а рањено 43 путника. Напад се догодио на територији са које су прогнани а коју је требало да обезбеђује међународна окупациона армада која је две године пре тога бомбардовала Србију како би учинила да планови терориста постану стварност.

Силина експлозије подигла је аутобус у ваздух и одбацила га петнаестак метара далеко од места на којем се бомба налазила, наводи се у Унмиковим документима начињеним непосредно после напада.

Затрпавањем кратера уништени докази

У форензичком делу истраге, који је уследио одмах после, на месту са којег је бомба активирана пронађени су опушци цигарета на месту одакле је активиран експлозив и на основу ДНК анализе про-

нађен починилац.

Недуго затим, наводи се у извештају Унмика, наређено је да се кратер који је настао после експлозије затрпа – „како би саобраћај нормално функционисао“. Истражитељи тврде да су на тај начин уништени докази. Наредбу да се кратер затрпа издали су официри Кфора.

Норвешког официра и новинара, Кристијана Каша, напад је потресао до крајњих граница. Не желећи да се одмах препусти суду углавном је у себи водио дилему о „часном“ учешћу Норвешке са 18 других земаља у бомбардовању Србије и преузимању пуне одговорности за безбедност у покрајини. Остаци аутобуса и људских тела полако су постајали аргументи који су Кристијана разуверавали у оно што је мислио да зна и да је исправно. На крају га је обузео ужас због удела који је сам имао у томе учествујући војно у окупацији покрајине... Све што је могао да каже било је „Србију, извини“. Покренуо је интернет страну на којој је приказивао ужасе и лажи којима се запад користио против Срба, постао је један од најактивнијих сведока српског страдања. О томе говори за КМ Новине.

„Наравно, био сам официр на Косову, а не новинар као што сам мислио. Чињеница да нисам био независни новинар је нешто чега сам био веома свестан, као и то да нисам заступао своје мишљење. То је такође био фактор за одсуство неопходне критичке дистанце према томе како моја организација обавља своју мисију. И тако сам бранио НАТО бомбардовање Југославије, а кривицу за бомбардовање приписивао искључиво Слободану Милошевићу“ каже Кристијан о првој фази и наивном учешћу у окупационој мисији НАТО-а.

„Када неко каже да сам радио као новинар у саставу Кфора, ја протестујем. Не може једна особа да буде новинар и истовремено представља КФОР и НАТО. Када се осврнем на изјаве које сам припремао као представник за штампу, видим да су биле сувише оптимистичне али мој посао је био да ситуацију представим у најпозитивнијем светлу. Ни на који начин није пријатно када се осврнем на своје изјаве из времена док сам био официр НАТО-а, али мислим да је важно да сам направио први корак да се лично извиним. Тек онда Срби, Албанци и други могу жалити за грешкама које су направили“ недвосмислен је бивши официр НАТО-а кога је српски народ разумео и прихватио као свог.

„Што се мене тиче, волео бих да нисам



Слика експлозијом разнетог аутобуса обишла је свет

био толико оптимистичан о могућностима функционалног мултиетничког друштва на Косову и Метохији“ каже он из угла некога ко је кроз мирис крви схватио да ужас није на супротној страни против које се бори.

Починилац био продужена рука ЦИА-е

„Сасвим сигурно, 16. фебруар 2001. је био један од најдраматичнијих дана у мом животу. Албански терористи су чекали са импровизованом експлозивном направом ван Подујева на прелазу са покрајином код Мердара из централне Србије. Бомба је убила 12-торо људи, укључујући и малог Данила који је имао две године, заједно са оба родитеља. Ја сам стигао на место напада сат и по после експлозије.

Постоје поуздани докази који указују на одговорност за злочин припада Ејупију који је био вођа терориста који су чекали поред пута. Такође постоје поуздани докази који указују да је Ејупи био средство ЦИА-е да дестабилизују Србију, такође и после пада Слободана Милошевића.

Ејупи је касније осуђен на 40 година затвора, али је убрзо пуштен на слободу због „недостатка доказа“. Али онда је такође радио за ЦИА и успео да „побегне“ из америчке војне базе Бондстил... Ејупи је због овога велики херој код Албанаца на Косову и Метохији, тако они настављају да нарастају у свом национализму. То је био дан када сам почео да се питам да ли смо урадили праву ствар када смо отишли у рат против Југославије.

До данашњег дана, још увек се сећам мириса, делова тела и крви, а фотографије са места експлозије можете видети овде. Прве три три фотографије су моје, а остали су из истраге. Захваљујући Горици Шћепановић (која се и сама налазила у аутобусу у тренутку напада) могу да их прикажем. Али упозорење: Ове слике су веома потресне. Немојте их отворити ако нисте спремни за то. И немојмо никада заборавити жртве и никада одустати од борбе за правду.

Прсти америчке обавештајне службе

У терористичком нападу на аутобус у Ливадицама код Подујева страдали су:

1. Ненад Стојановић (рођен 7. јула 1943.) Ниш,
2. Милинко Краговић (рођен 5. јануара 1943.),
3. Лазар Миликић (рођен 19. јуна 1936) Липљан,
4. Драган Вукотић (рођен 2. новембра 1954.) Косово Поље,
5. Снежана Чокић Вукотић (рођена 16. фебруара 1975.) Липљан,
6. Данило Чокић (рођен 1999. '02.), имао је две године, син Драгана Вукотића и Снежане Чокић Вукотић. (Напомена: мајка Данила Чокића била је у поодмаклом периоду трудноће и ускоро су очекивали приносу што број жртава подиже на 13. а ово углавном нико не помиње),
7. Слободана Јованић, можда Слободан, 1970-08-12, из Краљева

8. Мирјана Драговић (рођена 12. јануара, 1981.) Лапље Село

9. Сунчица Пејчић, (рођена 14. јануара, 1972.) Приштина,

10. Тихомир Стојковић (рођен 18. јануара 1969.) Косовска Каменица

11. Живана Токић, (рођена 5. маја 1948.), Скуланево, централно Косово, упокојила се 10 касније од последица задобијених повреда,

12. Н. Токић, Живанин супруг. Упокојио се два месеца касније од рана задобијених у овом терористичком нападу.

Кристијан сматра да је напад на аутобусе Ниш – експреса такође важан да се разуме шири контекст у коме су се НАТО, Кфор и међународна заједница руководиоци. „Посебно америчке обавештајне службе су активно користиле шиптарске наоружане групе да дестабилизују демократски изабрану владу у Београду, чак и после пада Милошевића“ тврди Кристијан.

У тексту који је раније писао „САД дестабилизују Србију албанском герилом“, даје много детаља о томе.

„Након што су КФОР и такозвана Међународна заједница преузели контролу над Косовом и Метохијом 12. јуна 1999. године, дозвољено нам је да подржавамо албанску герилу, зовите их терористима ако желите, да дестабилизују Србију. У овом чланку, ја вас водим на путовање кроз моја лична искуства и сусрете као новинар са овим побуњеницима“, каже Кристијан.

Тринаест душа чека на правду

Осим што његово искуство, сведочење и борба представљају одличан траг и доказ о времену које сви полако заборављамо и које ће постати објект конструкције из некадашњих забележака, које могу бити „много оптимистичније“ него што је то стварност била, оно што Кристијан бележи представља један од ретких крунских доказа умешаности САД и њихових савезника агресора, против Србије. То у потпуности објашњава да су терор и прогон спроводили Шиптари најчешће уз пуну америчку логиистику па чак и на иницијативу. Управо зато нема ни једног кажњеног терористе због злочина над Србима које су они починили.

Такође, сазнања указују на директну дестабилизацију и уништење српске државе као било каквог релевантног политичког субјекта. А у таквим походима жртве, углавном српске, нису ни случајне ни непожељне. Страхом, очајањем, неправдом и понижењем треба уништити сваки отпор и од народа-жртве начинити поданика који ће таквим положајем чак бити срећан. То, као што видимо ових дана, успева у круговима од стране Западна контролисаних политичара и властодржаца али народ се не мири са својим жртвама и овако грубо масакрирам сународницима само зато јер су Срби чија смрт треба да ослаби и друге Србе.

Жртве чијег се страдања сећамо на данашњи дан, сасвим сигурно су у добром броју пред Господом и молитвеници за свој народ. Као и други праведно страдали, и данашњих 13 душа чека на правду и тренутак да се народ охрабри, уразуми и покрене на повраћање своје земље и свог достојанства.

Надајмо се само да нам за то не требају нове, невинне жртве.

Извор: <http://www.internmagazin.rs>

Протесна нота Хашком трибуналу

КАСНО СЕ СЕТИЛИ

Можда професор Фурман и није претерао у рекламирању свог фаха, погледајмо само данашње хашке инквизиторе, недостаје само гилјотина у судници

ПИШЕ: Мирослав Лазански

Србија је послала протестну ноту Хашком трибуналу. Касно? Или, боље икад него никад? Или, ко је поставио оне људе у средњовековним црно-црвеним одорама, који се клањају по три четири пута једни другима, да суде Србима у Хагу? Истина не само Србима, али ипак претежно Србима. Који после серијски умиру у хашком притвору.

Кажу да је те судије поставио Савет безбедности УН у време када је у Кремљу столовао веселјак, који се није либио да и припит попут мечке јавно заигра пред западним спонзорима његове тадашње државе.

„Ко је заправо поставио Немце за судије народима?“, љутио се у 12. веку енглески схоластичар Џоан Салсбери због светског поретка који су Немци смишљали. Огорчење овог Енглеза ишло је на рачун цара Фридриха Барбаросе, јер је овај претендовао на сва овлашћења, јер је сазивао конциле и на њима налагао доношење одлука какве њему одговарају. Огорчење је ишло на рачун немачке претензије на вођство, на рачун немачке идеје царства и цара, на рачун немачких амбиција које нису трпеле никакав ауторитет поред себе и над собом. Како је овај бискуп писао, Немци су били „груби и необуздани“. Само 863 године касније народима више не суде Немци, већ Американци.

Сада се и Немци жале како су Американци груби и необуздани. Наравно да кроз немачке жалопојке око данашње америчке улоге, не само у разним међународним судовима, провејава и немачко жаљење због тога што сами више не играју велику улогу. Сада, дакле, када Вашингтон позива остале западне савезнике на крсташке походе и верује да је Бог на његовој страни, када Американци мисле да им је Бог доделио спасоносну историјску мисију да се боре против зла, политика Запада се претворила у есхатологију. А славопојке које амерички медији упућују својој политичкој елити свде се на ону христолошку химну коју је један анонимни песник из окружења тадашњег натканцелара у 12. веку спевао Фридриху Барбароси: „Поздрављен буди царе наш, владару овде на земљи.“

„Свуда је средњи век“, овако је стручњак за средњи век Хорст Фурман пре десетак година назвао своју књигу у којој описује средњовековна обележја садашњости, мислећи при томе не само на градске зидине и формалне начине поздрављања, већ и на духовно устројство садашњости. Можда професор Фурман и није претерао у рекламирању свог фаха, погледајмо само данашње хашке инквизиторе, недостаје само гилјотина у судници.

Данас Американци поступају са Хашким трибуналом исто онако како је то својевремено чинио Фридрих Барбароса са Концилом. Данашњица уверљиво показује да

предаторска историја човечанства још није завршена. Међународно право не постоји, постоји само право јачега, односно право постоји само између војно и економски приближних једнаких. А прво правдање принципа „сила испред права“ имамо код историчара Тукидида, који у Мелоском дијалогу описује судбину становника малог острва Мелос.

Па ко је онда судије у Хагу поставио на та места? Тукидид сигурно није. Заправо, Хашки трибунал је савремена варијанта Мелоског дијалога. Француску неће пријавити Савету безбедности УН због Артманове, јер Француска је стални члан Савета безбедности УН, амерички савезник и моћна држава. А Србија све то није. Односно, класично питање из Старог завета: од Мојсија су затражили да реши један спор између двојице Јевреја, а након тога су га завађени жестоко напали: „Хоћеш ли да нас побијеш, као што си јуче побио Египћане.“ Мојсије се уплашио када је чуо да је његово недело откривено, па се сакрио.

Америка се не крије, Америка хоће да води и предводи захваљујући својој снази без обзира на међународно право и уговоре. Квинтесенцију америчког наступања представља уверење да оно што је добро за САД аутоматски мора бити добро и за свет. А шта је то добро, то дефинише Америка не обазирајући се на мишљење других. Додуше, САД прогоне људе који су починили ратне злочине, али Американац по дефиницији не може да почини ратне злочине које би требало процесуирати пред Међународним судом. Попут неког средњовековног царства. То је нескривена империјална политика, данас функционише као и пре више векова: ко није за нас, тај је против нас. Моћ хегемона.

САД су биле те које су 1946. суштински допринеле да у Нирнбергу процесом ратним злочинцима буде остварена прекретница на путу ка међународном кривичном праву. Пресуде из Нирнберга би, како је у то време рекао амерички тужилац Роберт Џексон, требало да огаде рад онима „у чијим рукама се налази моћ и судбина читавих народа“. Била је то велика нада у годинама после Другог светског рата. Али већ 1970. Џексонов најближи сарадник Телфорд Тејлор је рекао: „Нисмо успели да научимо лекцију коју смо у Нирнбергу хтели да научимо.“ Самосвест суперсиле не трпи над собом никак ауторитет, па ни ауторитет права.

И то није никакав нови поредак времена, није онај „Novus Ordo Seclorum“ на полеђини новчанице долара, то је само стари светски поредак: сила изнад права. Данашње међународно право.

Русија то оспорава, Србија се тога касно сетила...

Америка је напакон ублажила санкције Куби и председник Барак Обама идућег месеца ће посетити острво које су он и његови претходници 54 године држали под најстрожим ембаргом. Тек што се за Хавану поново покренуло време, досад замрзнуто изолацијом, руски премијер Дмитриј Медведев рекао је како се понекад пита да ли се налазимо у 2016. или у 1962. години кад је Хладни рат две велесиле у кубанским водама замало прокључао у нуклеарни сукоб и опустошио свет.

Да изговори такво упозорење, Медведев није повукао тренутни занос, јер је недавно казао и да би војни упад Турске, Саудијске Арабије и Уједињених Арапских Емирата у Сирију могао довести до рата – касније се испоставило да је превод његове изјаве дискутабилан, па је остало нејасно да ли је изустио „светског“ или нешто слично, но свакако злослутно. Још би могло да се покаже да су у праву они који опомињу како нам се спрема трећи светски рат или како се он већ тихо води, једино што ниједна од сукобљених страна не жели то отворено да призна, као што ни пре пада Берлинског зида Русија и Америка нису признавале да се туку преко својих пиона.

Недостаје само да неко од „граничара“, западни или чак кинески, вође Турске и Северне Кореје – Реџепа Тајипу Ердогану се у последње време ионако приписује да више није много урачунљивији од Ким Џонг Уна – заиста изгуби разум. Ако би послао војску у Сирију, Ердоган би ризиковао судар с руским авионима, што би принудило НАТО на разматрање да ли да подржи своју чланицу или да је остави да се сама извлачи из невоља, чиме би посредно признао да ни алијанса не окупља суште праведнике који с Москвом војују искључиво у име оправданих циљева. По другом сценарију, Ким Џонг Ун само што се није отео контроли – планира да на један од пројектила какве тестира ових дана постави нуклеарну бојеву главу и лансира је на неког од америчких савезника на Пацифику или директно на САД.

Страх од међусобног нуклеарног уништења

Умирујуће је што ни Западу ни Кини не пада на памет да подрже сумануте авантуре. Северну Кореју овог пута ни Пекинг није желео да спасава од додатних санкција, док је Ердогану са Запада готово грубо поручено да не рачуна на помоћ НАТО-а ако буде напао руске снаге у Сирији. Ни он, по свему судећи, није спреман да се с Москвом суочи сам и зато овако бесно прозива Америку да се одлучи да ли је „уз њега или терористе“, настојећи да је натера да му се ипак приклони.

И Саудијска Арабија и Уједињени Арапски Емирати нуде своју пешадију за интервенцију у Сирији, под условом да јој на чело стане Пентагон. Русија је, пак, вербал-

Светска трка у наоружању

ГЕНЕРАЛНА ПРОБА ВЕЛИКОГ РАТА

Свет страхује да би могло да се покаже да су у праву они који опомињу да нам се спрема велики рат или да се он већ тихо води. Недостаје само да неко од „граничара” – западни или чак кинески, вође Турске и Северне Кореје – заиста изгуби разум



Рат је у Сирији показао своје најружније лице



но шљепнула по прстима свог штићеника у Сирији председника Башара ел Асада кад је најавио да ће, упркос споразуму о прекиду непријатељстава, наставити с борбама док целу земљу не узме под своје. После тог прекора Асад се ућутао. Очеvidно, нико од мањих актера не жели да срља без подршке Америке и Русије – а оне не намеравају да дозволе да их увуку у директни рат.

Оптимистички, могло би се претпоставити да је страх Вашингтона и Москве од узајамног уништења нуклеарним оружјем, као и за време Хладног рата, довољан да се не треба бринути ни због тога што је у последње време ово већ друга велика криза. Пре Сирије и Турске, пре две године, у још једном граничном подручју, Украјини, трење је плануло у регионални сукоб, али не и светски. Ипак, не може се игнорисати то што се – откако је Русија одлучила да учврсти своје границе према Европи и Блиском истоку, и оне физичке и оне до којих сада допире само утицајем кризе – множе. Док је тако, увек ће бити шанси да се она или САД прерачунају и оду даље него што су намеравале, за шта је на Куби мало недостајало.

У том случају, атомске бомбе престаће да буду гаранција мира. А Обама и Путин

постарали су се да они или њихови наследици, ако затреба, имају шта да лансирају. Ни Америка ни Русија нису наставиле да шире нуклеарне арсенале, али их нису ни срезале колико су се обавезале да хоће. Оно што су задржале, већ неколико година модернизују, чиме застареле бомбе практично претварају у нове, које су већег домета и разорније: само ће Вашингтон у те сврхе потрошити билион долара у наредне три деценије. Као изговор за то користи се криза око Украјине, али је модернизација почела и пре ње. Можда велесиле тренутно не желе да ратују, али не би ни да се лише могућности да сравне непријатеља са земљом, макар то подразумевао да добар део света оде дођавола.

Изгледа да им се сада, више него пре десетак година, чини да би могла да искрсе прилика за то. Тако је Обама – скептик према војном ангажовању у иностранству и добитник Нобелове награде за мир, добрим делом и због тога што је обећавао да ће водити земљу ка потпуном ослобађању од нуклеарног оружја – услед све већих тензија у односима с Москвом, нуклеарни арсенал смањивао неупоредиво спорије од своја три претходника, укључујући и Џорџа Буша млађег, који је повео армију

на Авганистан и Ирак. Он и његов отац, који је водио Америку у време победе у Хладном рату, себи су дозволили да, према подацима „Њујорк тајмса”, за 12 година на власти униште 14.801 бојеву главу, наспрам Обаминах 507 за првих пет година мандата. Још једна иронија јесте да је Америка, заправо, већ 15 година у отвореном светском рату – против тероризма, који је прогласио управо Буш јуниор и којем се Русија, према сопственом образложењу, само прикључила у Сирији, да би се потом опет показало колико је дефиниција „терористе” растегљива, па свет сада страхује да ће то довести до правог глобалног рата између велесила.

Док је млађи Буш био у срдачним односима с Путином, Обама се с првим човеком Кремља није слагао од почетка, да би узајамно неповерење букнуло после прелазних у Украјини и анексије Крима. Сада Пентагон већ отворено, готово као некада, говори о Русији као „изазову”. Опасношћу од њеног дубљег продора на Стари континент Америка правда то што ће наредне године буџет за своје трупе у Европи учворостружити на 3,4 милијарде долара. Обе стране гомилају јединице и оружје дуж линије раздвајања у источној Европи, где ће САД, према последњем плану, бити спремна да у случају потребе веома брзо пошаље 20.000 војника.

Страх од Путина само јача услед његове интервенције у Сирији, јер чак и западни медији који му нису склони оцењују да је тиме успео да се наметне као незаобилазан фактор на Блиском истоку, при чему још држи Украјину у шаху и изазива напратине у Европској унији. У тој стрепњи, Путин се приписује свемоћ дијаболничног генија који по нахођењу изазива катастрофе, па му се тако на терет ставља и да акцијом у Сирији намерно гура избеглице ка Европи, желећи да обори немачку канцеларку Ангелу Меркел, која не дозвољава да се одустане од санкција Русији због Украјине.

Европа као гранично подручје две силе

Могуће је да би пад тог новог Берлинског зида према Русији, непопустљиве Меркелове, означио не заиста коначну, али велику победу Кремља у новом Хладном рату с Америком. Читава Европа, у крајњој линији, после Другог светског рата представљала је својеврсно гранично подручје две силе, бојиште за које су се надметале две велесиле. Уз обилату помоћ америчког новца, па и војске, тамо где другачије није ишло, либералне снаге су у већем делу континента надвладале комунистичке и социјалистичке странке, док је исток Европе остао под Русима, махом захваљујући Црвеној армији.

Последњих година, Москва као да је на Европу повела „ограничени хибридни рат”:

Животним стазама Драгана Машале

ДОБРОТА МУ ДРУГО ИМЕ

у Европској унији нема сепаратиста које би подржала као у Украјини, наводно и сопственим трупима, али зато се служи економским притиском преко енергената, финансијском подршком евраоскептичним странкама и медијском пропагандом којом се супротставља западној, умногоме не много бољој, и шири неповерење према Бриселу и вредностима ЕУ. У условима економске кризе и страха од миграната, када би десничарске струје свакако набујале, Русија умешно игра на потпиривање тврдо конзервативних вредности у Европи. Коначно, није ово први пут да Русија представља узданицу европских конзервативаца: још пре Америке, она је у 19. веку – кад је „глобално“ подразумевало само Европу, јер су само њене државе вршљале по свету – била „глобални полицајац“, суштински ванконтинентална сила која је с аустријским и пруским владарима сузбијала револуције какве су избијале по узору на француску.

Царство слободе, мира, људских права

Јачање тврде деснице, антимигрантске и антибриселске, сада прети да обори Меркелову, такође десничарку, али умеренију, политичарку која представља центар моћи ЕУ, „Брисел над Бриселом“, и која је отворила границе своје земље избеглицима. Истина, притицале су оне у огромном броју и пре руске интервенције у Сирији, Москва је ту пре задовољна ако услут помаже пад Меркелове него што је свесно покушавала да је тако сруши. Није ни Немачка испрва журила да прими избеглице, којима сад канцеларка настоји да ограничи приступ пактирајући с аутократом Ердоганом, нудећи му у име ЕУ милијарде евра како би их задржао на својој територији. Али, испало је да Меркелова, у тренутку кад су готово сви одбили да приме избеглице, макар и нехотице оличава идеју Европе као царства слободе, мира, људских права и преплетености разних култура.

Један од њених претходника, Хелмут Шмит, пао је зато што је дозволио распоређивање нуклеарних ракета НАТО-а у Западној Немачкој, док је Герхард Шредер сисао с позиције канцелара кад је срезао социјална давања: њиховим одласком потврђена је представа Европе – истина, претерано идеализована – као места у којем владају мир и држава благоданства. Ако Меркелова падне због саосећања према избеглицима, свеједно да ли је оно вољно или је на њега била принуђена, Европа ће, симболички посматрано, изгубити нешто од свог идентитета, либерализам ће се наћи у повлачењу и отвориће се простор за даље ширење националистичког конзервативизма, каквава пропагира Русија. И Запад против Путина већ дуго свесрдно води „ограничени хибридни рат“, преко економије, медија и подршке руској опозицији, али није рачунао на то да ће се можда он, макар на европском тлу, у њему показати успешнијим.

Извор: Политика

На прагу десете деценије Драган Машала, пуковник у пензији, свакога дана препешачи неколико километара. Здравља и кондиције ради. Витак, виталан, у свакој ситуацији озбиљан и одговоран и те како активан у Удружењу војних пензионера Србије, служи за пример многим педесетогодишњацима који су истурили стомаке као своје највеће богатство, а најчешће из кревета прелазе на столицу, да би се потом вратили у хоризонталу, трошећи пензионерске дане покрај малог екрана.

Рођен је у Деветацима, општина Нови Град (бивши Босански Нови) 28. августа 1927. године, Драган Машала имао је тешко детињство испуњено сиромаштвом, оскудицама и тешким радом. Још нејачак морао је да држи плуг и чува стоку. Отац је као самоуки столар имао радионицу у којој је зарађивао за осморо деце: Марка, Младена, Петра, Драгана, Милосаву, Виду, Мару и Зору. Свако од њих био је задужен за неки од кућних послова.

Када је фашистичка Немачка напала Југославију, чернаестогодишњак је стално маштао да са пушком у руци брани свој народ и огњиште. Постао је борац 5. козачарске бригаде 10. децембра 1941. године, а од 1. фебруара 1942. и веома активан члан Скоја. Јуришао је у свим потоњим биткама, у нападу на Приједор, Босанску Градишку и друга места. Није штедео себе, нити размишљао да неки метак може да га погоди. Домовина се, како рече, брани и срцем и душом и зато се не треба штедети да би се извојевала слобода, за којом жуди народ.

У једној борби, негде под Грмечом 1943. године, тешко га је ранила авионска бомба. Између осталог добио је фрактуру четвртог лумбалног пршљена. Потом је промрзао, отпали му нокти и делови прстију на ногама. Ни тифус га није мимоишао. Можда су те узастопне невоље покренуле у Машали унутрашњу борбу за опстанак, која се са особитим жаром распалила, пратећи га кроз живот препун напорима, проблемима и препрекама.

Непријатељ је у то време био одвише јак. Покренуто је офанзиву. Напад на нападом. До зуба наоружане, боље опремљене и обучене, бројчано надмоћније непријатељске јединице брутално су убијале цивилно становништво, чинећи велике злочине. Није се могло против такве силе. Партизани су се, онако десетковани, пробијали према Козари. Донета је наредба да у тешкој ситуацији која је задесила партизане, борци из тог краја оду својим кућама и тамо се опораве, па да се прикључе првој јединици која дође у то подручје. Драган је у своме селу затекао борце 7. банијске бригаде, којима је његов отац дао брашно и још понешто да се прехране. Сви у породици, осим оца, оболели су од тифуса. У родној кући остао је на опоравку од фебруара 1943. до маја 1943. године.

Преживео је многе испаде непријатеља из правца Босанског Новог. Отац га је скри-



Плакету УВПС Драгану Машали уручио је председник УВПС Љубомир Драгањац

вао у штали, боље речено у земуници која је ископана испод штале и то у лежећем положају.

После опоравка Машала организује чету, која је прерасла у батаљон Козарачког одреда. Био је политички делегат вода, а у КПЈ примљен је јуна 1944. године. Унапређен је у млађег водника, па...

Био је у тзв. ударној чети која је употребљавана за интервенције на непријатељске испаде. Потом припадник партизанске страже.

Године 1945. био је у Сабирном центру у Бања Луци, па у Команди 6. армије у Сарајеву. Ређале се дужности: командир вода, командир чете, помоћник опуномоћеника ОЗН-е... Прекоманде: Охрид, Кичево Тетово, Приштина, Призрен... Вежбе, тешки задаци. Логоровања, многе бесане ноћи. Зима на полигону. Постаје помоћник начелника безбедности у корпусу.

Дуго је потом, све до 1975. године радио у Војној економској академији. Памте га многе генерације питомаца. Био је строг, праведан и трудио се свакоме да помогне. Често је младићима који су одабрали да се школују за часну професију, био у неком смислу и отац и мајка. Они који га познају кажу да је доброта његово друго име.

Те 1975. године расформирана је Војна економска академија. Сада већ прекаљеног пуковника Драгана Машалу тражи Инспекција народне одбране, коју је предводио народни херој Душан Кораћ. Десет година веома успешно оцењивао је морално-политичко стање у јединицама ЈНА. Носилац је више одликовања и признања.

После пензионисања Драган Машала активан је у месној заједници где станује, а од формирања Удружења војних пензионера Србије, ангажовао се у разноврсним акцијама. Уважени је саговорник многим колегама. Његово искуство и мудрост многим су били од помоћи.

Недавно је Машали за резултате оставрене у раду Удружења додељено највише признање – Плакета УВПС.

Залужио је то стамени пуковник, који ових дана кује нове планове.

Пожелимо му стоту!

3. Пешић

Из рада Месне организације УВПС
Чукаричка Падина (Београд)

КРЕАТИВНО У ОСТВАРИВАЊУ ЗАДАТАКА УВПС

У сали Месне заједнице Чукаричка Падина испуњено је до последњег места, 27. фебруара 2016. године одржана је редовна годишња скупштина Месне организације УВПС Чукаричка падина.

Председник Месне организације Борислав Пејић, након што је поздравио госте на овом скупу – председника Општинске организације УВПС Зорана Јанковића и председнике осталих месних одбора Бошка Мишњеновића, Миодрага Ђорђевића и Станишу Бакића, као и представнике „цивилних“ пензионера, месне организације СУБНОР и друге, у кратким цртама сумирао је једногодишње резултате ове месне организације, истичући да су у основи реализовани сви предвиђени задаци. Своје излагање завршио је поименичним набрајањем добитника признања за допринос у раду ове МО, додељених од Општинског одбора и Главног одбора УВПС.

Са посебном пажњом пропраћен је део излагања о израђеном методу рада Месног одбора, са ослоном на стабилну групу активиста, која се редовно окупља сваке суботе у сали МЗ, где се уз размену актуелних информација одмах приступа и договору о начину реализације планских и ванредно искрсних задатака. Квалитету остваривања ових задатака у великој мери доприноси и редовно недељно присуство председника и неких од чланова МО седницама Општинског одбора УВПС и актива Општинске организације УВПС, као и информативни и усмеравајући садржаји које објављује „Војни ветеран“, за који је у току претходне године повећан број претплатника.

Председник Општинске организације УВПС Зоран Јанковић у својој речи, уз навођење актуелних садржаја из активности Општинског одбора и Главног одбора УВПС и наредних задатака, одао је признање овој Месној организацији, истичући, уз остало, да она предњачи у свим областима ангажовања и пожелео успешан рад и у наредном периоду.

У дискусији више чланова ове МО подржан је Месни одбор и виши органи УВПС, при чему су два предлога добила општу подршку: /1/ да се УВПС активно ангажује у правцу измене прописа о здравственом осигурању корисника војних пензија, тако да им се омогући да по угледу на „цивилне“ осигуранике и они могу да по свом избору, са одговарајућим уплатом, користе одређене здравствене услуге и у установама цивилне здравствене службе и /2/ да се, с обзиром на предстојеће изборе на свим нивоима, на погодан начин припадници УВПС подсети да ни једна политичка странка, независно од имена и садржаја њене предизборне кампање, нема монопол на представљање интереса свих пензионера, па ни војних, независно од њиховог учешћа страначким органима.

По већ устаљеном обичају, овај скуп завршен је уз пригодну послужује које је финансирано и од прилога чланова МО и уз пријатно дружење које се наставило и по истеку термина који је распоредом Месне заједнице додељен за рад војних пензионера.

М. Милошевић



Гости: Зоран Јанковић, председник ОО УВПС (трећи с десна) и М. Ђорђевић и С. Бакић, лево.



Промовисана књига „Обавештајна служба Краљевине Србије у Великом рату“

ВРЕМЕ ЈУНАШТВА

У препуној сали Дома војске у Врању 23. фебруара представљена је публикација „Обавештајна служба Краљевине Србије у Великом рату“. Промоцији су присуствовали и командант Копнене војске ВС генерал-потпуковник Милосав Симовић и командант 4. бригаде Копнене војске бригадни генерал Зоран Лубура. Поред издавача и рецензента, о књизи су говорили и аутори.

Монографија је израђена уз коришћење више од 70 наслова и копије важних докумената. Ослања се у великој мери на архивску грађу, често на материјале који су први пут објављени, истакла је Сузана Петровић, директорка Историјског архива, организатора промоције. Дело се односи на период када је обавештајна служба, упркос слабој употреби технике, више пута давала одличне резултате.

Обавештајна служба се не може реализовати у току рата ако се у миру не врше одговарајуће благовремене и праве припреме. Сваки припадник војне обавештајне службе мора да буде ношен снажним патриотским осећањем и осећајем одговорности према својој војсци, земљи и народу. За рад у обавештајној служби потребна је висока стручност – наводи професор др Бранко Крга, генерал-пуковник у пензији, рецензент књиге.

О књизи су говорили и аутори – проф. др Милан Мијалковски, пуковник у пензији, проф. др Душко Томић. Мр Зоран Антић, политиколог и пуковник у пензији Звонимир Пешић.

Установили смо да су српски обавештајци у тој борби чинили први ешалон, који је правовремено сазнавао виталне тајне агресора, предочавао их командујућем, који је доносио квалитетне одлуке, а њихова реализација водила је коначној победи над непријатељем“, казао је професор др Милан Мијалковски, први аутор овог дела.

Доктор Душан Томић је издвојио један на први поглед неважан детаљ из наше националне историје:

–О обавештајној делатности је у оквиру предмета Стратегија предавао тадашњи пуковник, а потоњи војвода Живојин Мишић. Своје сазнање из предмета Стратегија и обавештајних активности он је доследно применио у једној од највећих битака у Првом светском рату – Колубарској бици. Својим дефанзивним повлачењем и преласком у напад је извојевао такву победу која се и дан данас проучава“, рекао Душко Томић, коаутор.

Књиге о обавештајцима често су пуне скандала и хвалисања, док се у овом случају подједнако помињу и успеси и проблеми, речено је на промоцији. Све тадашње тешкоће довеле су до важних поука.

–Сваки пораз и сваки прах мора бити нова победа, сваки услов у животу мора имати алтернативу и да нема пораза и нема погнуте главе. Зато су информације те које долазе и зато су ти људи нешто што је овековечило српску историју и буди у нама посебну славу и част, казао мр Зоран Антић, коаутор.

Аутори су нагласили понос што ће њихово заједничко дело сачувати сећање на хероје.

–Нешто што представља традицију овог народа живи, да се многе од тих значајних чињеница не забораве, упркос неким светским центрима моћи који нам упорно говоре да треба да заборавимо историју, навео је Звонимир Пешић, коаутор.

О издавачкој делатности Медија центра „Одбрана“ говорио је потпуковник Зоран Крупеш. Промоција је, између осталог, употпуњена музичким сегментима и монолозима врањских глумаца. Публика је имала прилику да чује и одломке из дела, као и интерпретацију старијих песама Бранимира Стошића Кацета.



Новинарско присећање

НАЈТАЧНИЈИ ИЗВЕШТАЈ

Тако је то у војсци. Не само у нашој него, вероватно, у свим војскама света у којима се већи део неког подужег посла најчешће сваљује на људе који се у војничкој каријери обично налазе на најнижој степеници.

А да ли је то тако - просудите сами.

Пошто сам припадао класи која је завшила школовање 1960. године, вероватно сам, док за трупну службу није стасала следећа (6. класа), био најмлађи референт технике у негдашњој Југословенској народној армији (ЈНА). Ајд' што сам био најмлађи, него што готово никаквим практичним искуством нисам располагао. Почео сам да га стичем врло брзо, и то понајпре захваљујући једном извештају што га је требало послати вишој команди - за прилично кратко време.

Чини се да у то време није било референта техничке или неке друге (интендантске, санитарске, грађевинске...) службе који добар део радног времена није проводио у састављању разних извештаја. Најчешће су то били тзв. годишњи извештаји за које сам касније закључио да су се, уз само незнатне измене, углавном понављали из годину у годину (рецимо од нижих команди је тражено да доставе извештај о томе са колико, рецимо, тенкова, хаубица и других средстава јединица располаже, као да се број тих средстава мења тек тако, када коме ћефне. Да би невоља била већа, време за састављање тих и сличних извештаја најчешће се мерило данима а не недељама и месецима, па су их искуснији референти често састављали онако „офрље“. Па ако би у вишој команди били прихваћени - добро, а ако не - онда референту службе није преостајало ништа друго до да почне испочетка, настојећи при том да нови извештај буде што тачнији како би, уз евентуалне мање пропусте (грешке), био прихваћен од старешина на вишој командној лествици.

Оно што се, међутим, мени догодило за време обављања дужности референта техничке службе у једној противавионској (ПА) јединици на Батајничком аеродрому, могло би бити упамћено као нешто што се, рекао бих, официру дешава само једном у каријери.

А ево о чему је реч.

Једнога дана ми заставник Филип (кога смо најчешће звали краће - Фића) на радни сто сасу хрпу папира међу којима је био и акт којим је виша команда тражила да доставим извештај о томе са колико ИСПРАВНИХ гасмаски (сада су то заштитне маске) располаже јединица чији сам ја, потпоручник по чину, референт техничке службе.

Извештај ко извештај! - помислих ја и, загледан у службени папир, промрмљах прилично гласно. Чувши ме, заставник Фића застаде на вратима, упери поглед ка мени и упита:

„Шта то, друже потпоручниче, није у реду?“

„Опет некакав извештај!“ - рекох му, сада већ помало љутито. „Ајд' што ћу морати да га саставим, него што је рок толико кратак да ми се, драги мој Фићо, чини да неће стићи на време тамо где треба да стигне.“

„Зашто?“ - поново упита заставник Фића.

„Зато што је рок - сутра!“

Фића ме тада само сажаљиво погледа, понудивши ми помоћ.

„Не треба“ - рекох му пре него што се он поновно ухвати за кваку на вратима моје канцеларије. „А ако баш желиш да ми помогнеш, дедер позови командира техничке радионице, водника Жики Јанковића, и реци му да заједно са два-три војника остане после радног времена како бисмо пребројали заштитне маске.“

Како рекох, тако и би: нас петорица остасмо на радном месту, чврсто решени да задатак извршимо ваљано и на време. Прочитавши још једном акт који, тако рећи, нисам испуштао из руку сетих се да не знам како да, приликом прегледа гасмаски, откријем која је од њих неисправна, па одмах почех да прелиставам неке књиге и разна упутства о одржавању тог АБХО средства. Нигде, међутим, не нађох одговор на то питање. Не преостаде ми ништа друго него да позovem свог старијег друга, „абехаовца“, с којим сам често навече одлазио у кафану ондашњег Дома ЈНА (а сада Медија центра ВС), и да га приупитам за савет.

„Видиш, богати, ни ја не знам!“ - рече ми капетан Драган Илић. „Али, не брини, позваћу те за пола сата“...

Телефон након пола сата зазвони на мом радном столу. „Слушај пажљиво: заштитна маска је неисправна ако у цедило кроз које пролази ваздух нема довољно активног угла. А цедило треба да буде тешко између 450 и 500 грама, што ће рећи да је гасмаска неисправна када је цедило лакше од 450 или теже од 500 грама. То, у првом случају, значи да је активни угаљ испао, па га нема онолико

колико би требало да буде, а ако је теже од пола килограма, онда је највероватније „повукло“ влагу. Било да се догодило једно или друго, знај да је таква заштитна маска неисправна“...

У трагању за неисправним заштитним маскама прошао нам је остатак радног дана, а, богме, и цела ноћ, јер је требало одврнути цедило, измерити га и поновно заврнути. Према бројном стању јединице, гасмаски је било близу две хиљаде!

Није нам било нимало лако. Можда бисмо на те наше муке брзо заборавили да после неприспавање ноћи нисмо пронашли само 3 (и словима: три) неисправне заштитне маске!

Извештај о исправности АБХАО средстава те врсте саставио сам у току сутрашњег дана и по куриру послао у вишу команду.

Од тог догађаја је прошло неколико месеци када сам се у паузи једног састанка у вишој команди срео са мајором Вукобратовићем (чијег се имена више не сећам) коме испричах како смо се прилично намучили трагајући за неисправним гасмаскама.

„Шта сте, кажеш, радили целе ноћи?“ - упита зачуђено мајор, чувши моју за њега необичну причу. „Ех, мој потпоручниче, то се не ради тако. Требало је у извештај „истрести“ из рукава неку бројку не већу од десетак неисправних гасмаски и ствар би била готова“...

„Јел' тако?“ - упиташ.

„Тако!“ - рече мајор, извуче кутију с цигаретама и позва ме на кафу.

Био је то, верујем, можда у то време најтачнији извештај у целој ЈНА. Касније сам многе извештаје састављао „онако из рукава“. Зачудо, мало је њих враћено на дораду. Али никада се више није догодило да, ради једног извештаја, целе ноћи не склопим ока.

Догађај који ми је остао у сећању тиче се и водника (касније заставника) Живорада Жике Јанковића. Шездестих година прошлога века били смо у истој јединици - ја на дужности референта техничке службе, а он - командир техничке радионице. Жика је био страствени приврженик фотографисања, тако да сам му касније помогао да дође у Редакцију „Народне армије“ и постане фото-репортер.

Нажалост умро је прилично млад, али је остао упамћен по извршним новинским фотографијама на које је за свагда утиснуто време значајно у развоју негдашње ЈНА, веома цењене у Европи и целога свету.

Влада РИСТИЋ

ИЗ АЛБУМА ВОЈНИХ ПЕНЗИОНЕРА

Бројне генерације питомаца Војне академије КоВ памте прве дане војниковања, то јест период када су формиран пиотомачки колективи и привикавали се на ред и дисциплину. Прилагођавање на сасвим другачије услове од оних које владају у друштву није баш било ни лако ни једноставно.

Свака генерација будућих официра у периоду прилагођавања упознавала се и са знаменитостима шире околине. Тако је једна од незаобилазних активности била посета Авали и Споменик Незнаоног јунака.

На фотографији пред вама је 10 вођова 41. класе ВА КоВ код Споменика Незнаоног јунаку на Авали октобра 1984. године.



Од рођења у релативној немаштини, у селу Мишевићи код Нове Вароши 16. јула 1858. године, богат једино патријархалним врлинама које су на мене преносили породица и средина, ишао сам трновитим стазама ђака, кадет-а, официра, генерала и војводе српске војске.

Са мојом супругом Миленом изродих петоро деце: три сина и две кћери. Нисам могао да им пружим више родитељске бриге и пажње јер ме Отаџбина стално звала да је чувам, браним, да за њу ратујем.

Први официрски чин, потпоручника, добих 1880. године по завршетку школе. Генералски за успех у Кумановској бици 1912. године. У чин војводе произведе ме 13. маја 1918. године после пробоја Солунског фронта на простору Соко — Црна Река и за успешно гоњење мрског непријатеља.

Учествовао у свим ратовима које је Србија водила од 1912. до 1918. године.

Одликован сам са десет високих српских и девет страних: руских, енглеских, француских, данских, италијанских, грчких, аустроугарских и бугарских одликовања.

Једном ме сменише са дужности. Било је то на Солунском фронту, када за команданта савезничких снага дође Франше д'Епере. Не прихватио да се прошири, ионако широка зона одговорности српске војске, па ме померише са дужности начелника Штаба Врховне команде и поставише на дужност команданта Прве армије.

Када сам добио чин војводе издао сам наредбу јединицама 1. армије којом сам командовао:

„Наш врховни командант Његово Краљевско Височанство наследио Престола Александар, ценићи до сада постигнуте лепе успехе 1. армије у борби против наших свирепих непријатеља, мене, као њеног команданта, произвео је данас у чин војводе, дајући и овим чином видан знак свога признања и задовољства за успешан рад 1. армије.

Ово моје производство заслуга је официра, подофицира и војника 1. армије, који су под вештим предвођењем својих старешина, савлађујући јака утврђења и беспримерно тешко земљиште задали мрским непријатељима први смртни ударац.

Поносећи се што имам срећу и част да будем на челу овако витешке и храбре армије, која је у пуној мери задовољила нашег Врховног команданта и заслужила Његово високо признање, ја сам уверен да ће она победоносно истрајати до коначног ослобођења и уједињења наше драге Отаџбине...

У пробоју Солунског фронта 1. армија је подржавала лево крило 2. армије којом је командовао војвода Степа Степановић која је била на правцу главног удара.

Тај задатак смо успешно извршили савладавши отпор неприја-

Слово о војводи Петру Бојовићу ВОСКОВОЋА СВОГА НАРОДА

Песник Мирослав Мишо Бакрач, члан Градске организације УВПС Ниш, инспирисан слободарством, херојством и непролазном славом наших предака који су у 1. светском рату пружали јуначки отпор агресору, прешли албанске гудуре и доживели Албанску голготу, организовали се и смогли снаге да у незаустављивом јуришу пробију непријатељску одбрану на Солунском фронту и крену у Отаџбину и ослободе је, написао је текст о Војводи Петру Бојовићу и песму *Видим их*, њима у част



теља на западним косама Сокола, прешла реке Лешницу и Градешницу и избила на Црну реку где је наишла на снажан и упоран отпор непријатеља. Савладали смо тај отпор и за 14 дана, избивши у Куманово, приморали Бугарску да тражи мир и разоружали њену армију. Наставили смо гоњење непријатеља, до крајњих граница издржљивости људи и коња, према Нишу, где смо прекинули жељезничке везе између Беча и Цариграда.

Дана 12. октобра ослобођен је Ниш.

Раздаљину од Куманова до Ниша, 160 км, 1. армија прешла је за 6 дана, прелазећи често под борбом дневно 25 до 35 километара иако смо испред себе имали шест непријатељских дивизија. По кишовитом и хладном времену наше јединице слабо обучене, нередовно храњене, са великим бројем војника који су имали грип, показале су невероватну снагу, одлучност, безпримерну храброст и војничку spremност.

У Нишу смо се снабдели одећом и обућом, нахранили и попунили опремом и наставили гоњење непријатеља.

У Београд смо ушли 1. новембра и ослободили га. Успут су јединице 1. армије ослободиле: Алексинац, Крушевац, Трстеник, Параћин, Ћуприју, Јагодину, Крагујевац, Свилајнац, Пожаревац... и тај простор од 230 километара савладали за само 18 дана, налазећи се 150 километара испред осталих савезничких снага.

Упутих тада телеграм Врховном команданту:

—Света престоница Вашег Височанства поносни Београд радосно је данас дочекао своје ослободиоце славом овенчане војнике 1. армије, и слободних раширених руку очекује долазак свога витешког Врховног команданта, да на торњу узвишеног дома, поред широко развијених крила Белог Орла, побије стег свега Југословенског народа, чија ће се слава дуго векова преносити, а поколења поносити натчовечанским јуначким борбама њихових предака...

Ми смо после ослобођења Београда наставили гоњење непријатеља. Прешли смо Саву и Дунав, и ослободили Срем, Банат, Бачку и Славонију.

За такво вођење борбе и гоњење непријатеља признања 1. армији стизала су са свих страна, па и од команданта Солунског фронта.

Генерал Франше д'Епре указао је достојну част српској војсци и тада је о јединицама 1. армије, којим сам командовао изјавио:

—Умесно је напоменути да је српска 1. армија, којој је припала слава да уђе у Београд, учествовала у свим борбама, напредујући без застоја, без одмора, непрестано у отвореном додиру са непријатељем, којег је држала за гушу, врло често без снабдевања основним војничким и људским потребама, не знајући ни за глад, ни за умор, с великом вољом наступајући напред што је могла брже...

А ценили су нас и други, па и наши непријатељи:

Пред окупацију Србије немачки цар Вилхелм Први поручи:

„Учинићу велику част храбрим српским војницима: против њих ћу послати маршала Макензена.“

Чувени маршал дошао је на српско ратиште и својим војницима је заповедио:

„Ви не полазите ни на италијански, ни на руски, ни на француски фронт. Ви полазите у борбу против једног непријатеља, опасног, жилавог и оштрог. Ви полазите на српски фронт... и на Србију...!

Пазите да вам овај мали непријатељ не помрачи славу и не компромитује досадашње успехе славне немачке армије...“

А командант аустроугарске вој-

ске Словенац Оскар фон Поћорек, када се појавио у Бечу, када му предложише да после војничког пораза на српском ратишту треба да изврши самоубиство одговори:

„Хоћу, убићу се, али тек онда када ма који други аустријски генерал победи српску војску!

Ето...тако је било...

Мирослав Бакрач

ВИДИМ ИХ...

Видим их
корачају
поглед за њима пута
упрт у домове напуштене
децу остављену
на њиве неузоране
винограде необране
на реке које се модри
и гај зелени
поглед пун патње
која тугу у срцу камени.
Видим их
корачају
иза њих остала љубав
а у срцу великом
још пуно љубави
за неугашену наду
за сутра
за вечност којој се крећу
за дане који неизвесност носе
неизбројане
за ново сутра и нову срећу.
Видим их
корачају
по стази леденој
расути по беспућу
греје их нада
једни остају
други посустају
а сви моћни велики
пред смрти што их обилази
у оку им звезда која их води
на пут далеки.
Видим их
корачају
чеппреси их грле
море Јонско их греје
измучене, гладне, болесне
погледа пуног белине
једни настављају
друге таласи милују
Плава гробница их љуља
греје их хладном
којој их предају.
Видим их
јуришају
на првој су стопи Отаџбине
жеља их храбри, носи их нада
доћи ће дан да се иде даље
из ровова кроз српску земљу
Видим их у јуришу
у славу
у историју коју пишу
Видим их
душе им не мирују
у очима мојим
у сваком срцу
пале љубав
понос саде
да Србин буде свој
да вера влада
да ниче слога
вера у себе
вера у Бога.
Видим их
наше претке

М. Б

На апел регента Александра руски цар је упутио телеграм „Његовом Краљевском Височанству Престолонаследнику Александру“ 22. децембра 1915. године у коме се каже: „Са осећањем бола, ја сам од скора пратио одступање храбре српске војске у Албанију и Црну Гору. Изјављујем Вашем Краљевском Височанству моје искрено дивљење пред вештином са којом је она под Вашим руководством одолевала свим тешкоћама, одбацујући нападе свуда бројно надмоћнијем непријатељу. Сагласно мојим наредбама, министар спољних послова више пута је позивао Савезнике, да предузму мере за осигурање морског пута у Јадранском мору. Захтеви ови биће обновљени и ја се надам да ће славној војсци Вашег Височанства бити дата могућност да се евакуише из Сан Ђованија ди Медиа. Ја верујем тврдо, да ће се она скоро опоравити од преживелих тешкоћа и поново узети учешће у борби са општим непријатељем.

Победа над непријатељем и Васкрс Велике Србије биће Вама, братском Српском Народу утеха за све што сте преживели. Николај“.

Одред француске војске искрцао се на Крф

Телеграми размењени између суверена Србије и Русије представљају разделницу између живота и смрти српске војске у албанском приморју. Наиме, руска Влада је 19. децембра изјавила да ће ставити у питање и сам савез са западним савезничким државама ако се одмах не учини све да се спасе српска војска. Реагујући на ултимативни захтев Русије, Француска је већ 21. децембра предложила да три владе изврше демарш у Риму са захтевом да се одобри привремени смештај Срба код Валоне. Француска влада је ургирала да њена специјална војна мисија на челу са генералом Мондезиром што пре крене у Албанију да координира рад са српском Врховном командом и владом у пружању помоћи око збрињавања српске војске. У исто време Французи су изнели предлог да се размотри да се Крф предвиди као следећа етапа за опоравак Срба док се коначно не одлучи о њиховој даљој употреби, с тим да ће дати своје бродове за њихов транспорт. Лондонска влада је најпре прихватила предлог, али се 26. децембра успротивила у питању избора Крфа под изговором да то „не доведе до дипломатских компликација са Грчком“. Тада се француска влада одлучила да се Срби упуте у Бизерту. Али како је укрцавање на већи брод могло да се обави једино у Валони, требало је да прође десетак дана да први српски војници, после укрцавања у Драчу (око 9.000) на француске лађе, крену директно за Африку, па је одлучено да конвој из Драча без прекрцавања отплови 6. јануара 1916. године директно у Бизерту. Међутим, како је у то време готово све бродовље било ангажовано за евакуацију експедиционог корпуса са Галипоља и за упућивање у Солун тешке артиљерије и материјала намењеног за организацију солунског утврђеног логора, где су се прикупљае француско-британске снаге после повлачења из Македоније, пренос српске војске у Бизерту показао се као неизводљив, јер би за превоз у малим конвојима и на великој удаљености било потребно много време-

Српска војска у Албанији 1916. године

РУСКИ УЛТИМАТУМ РАЗРЕШИО КОШМАР

Телеграми размењени између суверена Србије и Русије представљају разделницу између живота и смрти српске војске у албанском приморју. Наиме, руска Влада је 19. децембра изјавила да ће ставити у питање и сам савез са западним савезничким државама ако се одмах не учини све да се спасе српска војска. Реагујући на ултимативни захтев Русије, Француска је већ 21. децембра предложила да три владе изврше демарш у Риму са захтевом да се одобри привремени смештај Срба код Валоне

на које се мери месецима, па су се Французи поново вратили на идеју о запоседању Крфа. Најзад, 11. јануара 1916, без консултација са британском владом, један одред француске војске искрцао се на Крф.

Превоз главнине српске војске на Крф

Тај одред (Шести алпски ловачки пешадијски батаљон) под командом поручника фрегате Авија уловио је у крфско пристаниште 11. јануара ноћу у 2,30 часова на три крстарице са угашеним светлима. Искрцавање је извршено изненада и без отпора. Штавише, народ је мирно дочекао француске војнике. Већ до 10,30 часова одред је запосео главне тачке у граду. Четири дана касније одред је потчињен шефу француске мисије код српске војске генералу Мондезиру који је неколико дана касније сазнао о запоседању Крфа, грчка влада уложила је протест због војног запоседања Крфа без сагласности влада Немачке и Аустроугарске (!) које су поред Француске, Велике Британије и Русије, такође биле гаранти неутралности Јонских острва и суверенитета Грчке. Грчкој влади је саопштено да ће окупација острва бити привремена. Три дана доцније, 14. јануара, обавештени су Срби преко француске мисије код српске војске генерала Мондезира да је Крф одабран као база за опоравак и реорганизацију српске војске.

Француска војна мисија генерала Мондезира имала је десет официра. Она је одређена 10. децембра, а пет дана доцније упућена је у Албанију да проучи стање и потребе српске војске и да, на основу тога, обавештава своју владу о српским потребама и да помогне Србима у реорганизацији њихове војске.

Када је Италија под притиском Русије и њених савезница Француске и Енглеске попустила Србима је допуштено да се без сметњи прикупљају у Валони ради превоза на Крф. Први српски војници укрцани су 18. јануара у Валони на бродове и упућени на ново одређиште. Превоз главнине српске војске од 113.050 војника и старешина и око 15.000 избеглица на Крф завршен је до 23. фебруара. У области Валоне остало је 13.068 људи и 10.144 коња, који су одавде превезени тек почетком

априла, док је у Бизерту упућено из Драча 9.010 војника и старешина, од којих су половина били болесници.

Српска војска без 143.000 људи

У протеклих три месеца српска војска је била изложена највећим патњама и страдању. Ипак она је и у тим околностима морала да сопственим снагама организује заштиту да би зауставила надирање Бугара преко Елбасана и аустроугарске војске која је, после освајања Црне Горе, започела надирање преко Скадра на југ дуж албанске обале. У исто време српска војска је, као што је већ наглашено, морала да се припреми и за евентуални обрачун са Италијанима, који су од Војуше „потискивали 20.000 српских регрута према Фијерију“, који су тамо стигли из Тиране. Италијани су, по налогу своје владе, послали Шкумбу и запретили Србима да ће „прибећи употреби силе“ ако покушају да пређу Шкумбу. Само благодарећи вештини и истрајности команданта Тимочке војске генерала Илије Гојковића избегнута је оружана борба. Када су, међутим, после притиска савезника Италијани пустили Србе да иду ка Валони, Италијани су се врло брзо повукли испред аустроугарских предњих одреда, тако да су непријатељске претходнице до краја фебруара прешле Шкумбу и избиле на Војушу, а Бугари ушли у Елбасан. Италијански експедициони корпус посео је узан мостобран око Ва-

50 ГОДИНА 17. КЛАСЕ ВПМШ

Пет деценија од завршетка 17. класе ВПМШ биће обележено купом класића 21. маја са почетком у 14 часова, у Дому ваздухопловства, Земун. Учешће пријвити на телефоне: 062/500-273 (Гвозденовић), 060/149-3454 (Врућкић) или 064/183-2144 (Стевановић),

лоне са полупречником од 25 до 30 км где је остао неузнемиран од непријатеља.

Тако се и ова етапа борбе за Балкан завршила неславно за Антанту: изгубљена је Црна Гора са њених близу 50.000 војника, Албанија је препуштена непријатељима, а српске избеглице и војска били су пуна три месеца изложени масовном помору пред очима својих савезника. Само у овом времену српска војска изгубила је око 143.000 људи. За ово продужено страдање српског народа и војске пада одговорност на све савезнике, а посебно на Италију, чији је став према Србима био нарочито штетан. Њу је, истиче Херман Вендел, Лондонски пакт довео „у смртно непријатељство према Југословенима. Србија, која је важила као њин вођа“, дошла је у јесен 1915. године „у прилику да то осети када су развалине њене војске, после језивог повлачења преко албанских високих Алпа, покривених глечерима и завејаних снегом, избиле на Јадран“.

Италијански команданти су, по налогу владе, затворили прилазе Валони „пред поцепаним, прозеблним, изгладнелим, болесним и од умора скоро мртвим људима“. Код Медеу „Срби су лежали по земљи, трпали у уста влажну земљу и јели траву да утоле муке од глади“. Уз обалу су били „укотвљени италијански бродови са Антантиним намирницама, који нису примили ни једног избеглицу и ни једну мрву брашна нису дали“. Само је због тога овде страдало више од 10.000 Срба. За све то време Италијани су мирно гледали како „глад, тифус и дизентерија пустоше сваког дана“ проређене редове српске војске, говорећи „лешина се не може оживети“, а „они су желели да она то и буде“. Равнодушност Владе Велике Британије према страдању Срба објективно је деловала у истом смеру.

Превозење српске војске из Албаније на Крф

Италијани нису, како је напред речено, хтели ни да чују да се српска војска концентрише у Валони коју су недавно окупирали, решени да не дозволе да српска војска уђе у област Валоне, страхујући да би их Срби, ако би се тамо концентрисали, истиснули из Албаније, па су запретили да ће употребити и оружје ако српске трупе покушају да пређу преко Војуше у правцу Валоне. Чак су испољили и крајње

непријатељство и шикану према старом и болесном краљу Петру I када је он са малобројном пратњом стигао у Валону.

Првобитна иницијатива француске Владе да се српска војска, због проблема које су чиниле Италија и Велика Британија, превезе из северних албанских лука у Бизерту, супротставио се лично главни командант француске војске генерал Жофр због бриге од наводно могуће епидемиолошке инфекције француских трупа у тамошњим гарнизонима, па је одлуку о превозењу у Тунис француска Влада донела 2. јануара 1916. без његовог знања. Први транспорт од око 9.000 људи кренуо је на далеки пут 6. јануара. Тако су изгубљене три недеље дана у дискусијама између француско-енглеских експерата где и како транспортовати српску војску из Албаније. Због међусобно супротних интереса три западне силе практично није било могуће донети прихватљиво решење. Италијани су се и даље енергично супротстављали коришћењу Валоне, чак и као транзитне луке за транспортовање Срба у Солун, под изговором да су њихови транспортни бродови ангажовани на превозењу аустроугарских заробљеника (око 70.000) које су Срби заробили и довели у Приморје, а ратне бродове нису хтели да дају уз објашњење да се њихове посаде не би инфицирале колером која се уопште није појавила код српске војске. Док су се између влада западних савезника водиле те дебате, према сведочењу команданта француске Средоземне флоте адмирала Луја Фурнијеа, „није прошао ни један дан, а да се нису мењала решења о начину преноса и места укрцавања“ српске војске. Међутим, пошто се увидело да се из албанских лука до Туниса, који је као прва дистанца био одабран, могло да превезе у једном конвоју свега око 2.000 људи, постало је јасно да би за превоз свих српских трупа и избеглица из Албаније у Тунис било потребно најмање пет до шест месеци. У том случају читава војска била би практично осуђена да пропадне. Према томе ни евакуација у Тунис није била спасоносно решење.

Главна улога Француске у спасавању Срба

У међувремену у Паризу и Лондону примљен је демарш цара Николе II у коме је захтевао „да треба хитно спасити јунач-

ку војску, која ће, у то не сумњам, касније представљати велику помоћ у остваривању општег циља“. После ултимативног захтева упућеног председнику Поенкареу и краљу Ђорђу VI, француска Влада је иницијирала слање ноте влада трију сила влади у Риму да се безусловно мора солидарисати у пружању помоћи Србима. Схватајући сву озбиљност руског захтева, француска Влада је преузела не себе, а то је била жеља и српске владе, главну улогу у спасавању српске војске, те је одлучила, не консултујући Италијане и Енглеze, да запоседне Крф и на том острву, које је удаљено свега 60 миља од албанске обале, концентрише сва српска војска ради реорганизације и опоравка. Крф је био огромна предност у односу на Тунис који је удаљен 600 миља од албанских лука. Одлука француске владе била је од изузетне важности због опасног развоја догађаја у Црној Гори: истог дана када су француски алпинисти окупирали Крф, 11. јануара 1916, пао је Ловћен. Тиме је аустроугарским трупама практично био отворен пут за надирање према Албанији. Већ и то је захтевало хитну евакуацију српске војске из северног албанског приморја, која се – после свих претрпљених мука, без оружја и гладна, сама није могла да заштити од непријатељског напада аустроугарске војске која је на приморском црногорском фронту концентрисала око 100.000 војника. Па, ипак, британска и италијанска влада су уложиле протест у Паризу што су заобиђене приликом доношења тако важне одлуке, при чему француска Влада није водила рачуна о њиховим посебним интересима. Грчка влада, пак, уложила је оштар протест што је повређен њен суверенитет у Јонском мору чак и без пристанка Аустрије и Пруске (!) као гарантних сила о неповредивости грчког суверенитета над Јонским острвима. Али сви ти протести су пали у воду, пошто су француске снаге 11. јануара ноћу без отпора заузеле главне тачке у пристаништу и вароши Крфу.

Само привремено запоседање Крфа

Када је све било готово, односно после запоседања Крфа од стране француских снага, Британци и Италијани су жарко желели да обезбеде своје присуство на острву! Британска влада је изјавила да ће упутити на Крф део своје Јадранске мисије, док су Италијани, штавише, отворено изразили жељу да сами окупирају Крф! Због тих италијанских прохтева чак су и Британци били зачуђени, па је шеф Форин офиса Едвард Греј телеграфисао свом амбасадору у Риму сер Роду да саопшти барону Сонину да је „потпуно неприхватљиво да Италија окупира Крф“ и да упозори „италијанску владу да се мане од било каквих сличних идеја“. Бурна се стишала тако што су Британци послали око 200 људи на острво из њихове Јадранске мисије, а Италијани 50 карабињера који су тамо симболизовали присуство своје земље. Грчкој влади одговорено је да је Крф поседнут привремено и да ће грчке цивилне власти функционисати несметано.

П. Опачић



Српска војска у Албанији била је изложена најтежим ускушењима



Пише: мр сц. др
Часлав Антић

Болести очију

КАДА ПОПУСТИ ИЛИ СЕ ИЗОБЛИЧИ ВИД

Оболења ока могу бити наследна или стечена, али и одраз неког другог оболења у организму. Најчешће наследне болести ока су: глауком, катаракта и висока кратковидост, док су стечена оболења аблација (одвајање) ретине, повреде, тумори и слично. Поред овог могу се издвојити и рефракционе (преламање светлости) аномалије ока, у које се убрајају кратковидост (миопија) далековидост (хиперметропија) и астигматизам.

Очи су парни органи чула вида. Налазе се у очним дупљама, тако да су врло добро заштићене од повреда. Предњи део ока је подешен за пријем светлосних надражаја, који кроз рожњацу, затим и кроз зеницу, долазе до мрежњаче, у којој се налазе телашца (завршеци очног живца) који примају те надражаје и очним живцем их спроводе у мозак.

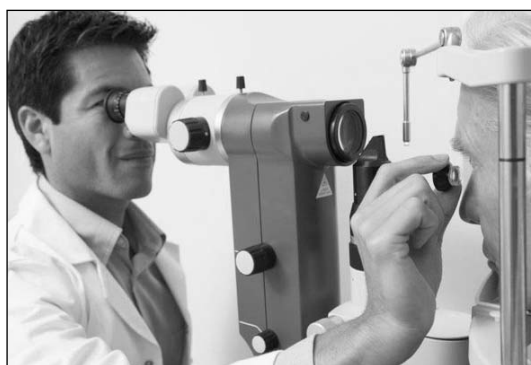
Чуло вида је једно од најважнијих које поседујемо. Сматра се да 80 одсто свега што у животу доживимо и сазнамо остварујемо путем вида. Међутим, да бисмо могли да видимо, неопходно је да, осим ока, буду очувани и видни живац, као и центар за вид који се налази у продуженој мозгови (потилјачни део мозга). Једноставно око је камера, видни живац је гађан који спаја ту камеру и центар за вид - монитор на којем се ствара слика.

Оболења ока могу бити наследна или стечена, али и одраз неког другог оболења у организму. Најчешће наследне болести ока су: глауком, катаракта и висока кратковидост, док су стечена оболења аблација (одвајање) ретине, повреде, тумори и слично. Поред овог могу се издвојити и рефракционе (преламање светлости) аномалије ока, у које се убрајају кратковидост (миопија) далековидост (хиперметропија) и астигматизам. Назив аномалије говори да се не ради о обољењима ока, јер су тада у највећем проценту слушајаче очи здраве.

Код далековидости неопходно је да пацијенти носе сабирна плус стакла. Код деце честе главобоље, нарочито током учења, могу бити узрокована далековидошћу, па је преглед офталмолога хитан. Далековиди малишани морају носити наочари све време како би штедели механизам акомодације и користили га само за гледање на близину.

Кратковидост или миопија може бити школска (мала или средња) и прогресивна (велика). Школска или бенигна кратковидост је неупоредиво чешћа. Кратковиди људи и без наочара виде на близину али не и на даљину. Прогресивна, велика кратковидост ствара промене на очима које се морају пратити, јер могу да настану нежељене компликације.

АСТИГМАТИЗАМ је рефракциона аномалија (преламање светлости) код које ро-



Код сметњи вида обавезно се одмах јавити очном лекару

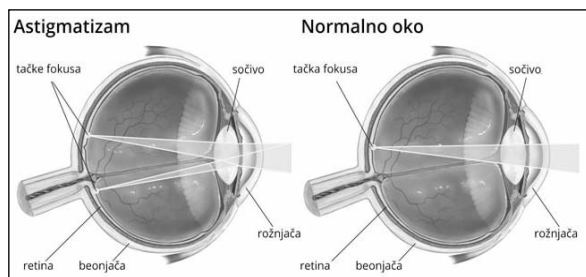
жњача не прелама подједнако у свим меридијанима, па је неопходно то кориговати цилиндричним стаклима. Уколико дете приноси књигу близу очима, ако прилази веома близу телевизору, криви главу кад гледа у даљину и томе сличне, неопходан је хитан офталмолошки преглед.

КАТАРАКТА или замућење сочива најчешће је оболење ока, углавном ход старијих особа. Оболење се лечи операцијом и већ за неколико дана враћа се нормалан вид. Сада се операција изводи ултразвуком са уградњом савитљивих сочива. Није потребно чекати да катаракта „сазри“ као некад, треба је оперисати кад почињава сметњу у свакодневним активностима.

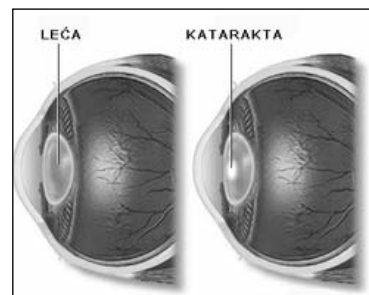
ГЛАУКОМ је веома подмукла болест која, уколико се не лечи, води сигурно у слепило. У превентивну важно је свим пацијентима старијим од 50 година периодично мерити интраокуларни притисак како би се оболење на време открило. Савремена терапија је веома развијена а оболење је могуће држати под контролом прилично дуго. У каснијим стадијумима приступа се ласерској терапији и операцијама.

СТРАБИЗАМ разроност без лечења води у слабовидост. Разроност код деце веома је важно открити на време. У првих година дана није страшно уколико постоји повремени скретање ока, али ако се то настави обавезно што пре консултовати офталмолога (стаболога) који се бави лечењем страбизма, како проблем не би изазвао слабовидост.

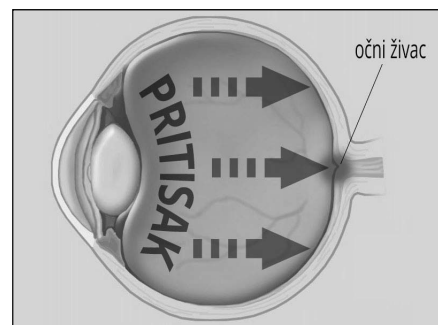
АБЛАЦИЈА РЕТИНЕ је оболење које подразумева одвајање мрежњаче од њене основе, што је веома компликован процес који води брзом слепилу. Први симп-



Астигматизам се коригује цилиндричним стаклима



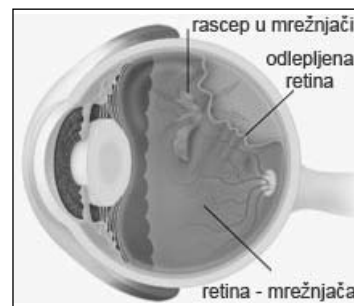
Катаракта се отклања операцијом и већ за неколико дана враћа се нормалан вид



После 50. године живота веома је важно мерити очни притисак



Страбизам, ако се не лечи, лако може да пређе у слабовидост



Ако имате утисак да вам испред ока лете мушице, знајте да је реч о аблацији ретине

томи могу бити бљескови у видном пољу, утисак као да мушице лете испред ока, а касније смањење вида које се шири. Ако се дијагностикује на време и оперише, шансе за опоравак вида су велике.

Смршајте уз дијету 10 килограма за само 14 дана

ЛИМУН - И ЛЕК И РАЗБИЈАЧ МАСТИ

Ако хоћете у потпуности да измјени-те свој изглед и смршате 10 килограма, поред добре воље, потребан вам је и лимун! Ова дијета брзо топи килограме и масти, али јача организам и чисти крв и лимфу.

Лимун дијета је план за чишћење организма и губитак тежине који ће за 14 дана извршити детоксикацију тијела и помоћи да изгубите и до 10 килограма.

Неки би могли рећи да лимун није најбољи избор воћа за здраву исхрану и губитак тежине. Упркос својој популарности у кулинарству и за сокове, тешко је замислити неког да једе цели лимун. Срећом, не морате да једете лимун током ове лимун дијете. Уместо тога ћете користити особине лимуна за сагоревање масти, што ће вам помоћи да се ослободите сувишних килограма.

Многи професионални дијететичари и нутриционисти тврде да лимун садржи све потребне елементе да разбије масти и због тога олакшава мршављење.

Поред свега осталог, лимун садржи лимунску киселину, која помаже да се сагоре масти, убрза метаболизам, а поред тога и смањује апетит. Лимунска киселина доприноси интензивнијој производњи желучане киселине, и, као резултат тога, побољшава варење. Здрава лимунова кора садржи пектин који помаже регулисање нивоа шећера у крви.

Постоји много различитих витамина који се налазе у лимуну, укључујући и витамин Ц, по коме је најпознатији и који јача имуни систем, што је такође важан фактор у процесу губљења тежине. Генерално, лимун је невероватно воће са којим можете да очистите своје тело, очистите крв и лимфу, убрзате метаболизам и поред тога да изгубите килограме и спречите неке болести.

Лимун дијета је врло једноставна: сваког јутра пре доручка попите одређену количину лимуновог сока помешаног са водом.

Савет: исперите уста са свежеом водом одмах након испијања сока од лимуна због спречавања оштећења зубне глеђи од лимунске киселине.

Дан 1: сок од једног лимуна помешан са једном чашом свеже воде.

Дан 2: сок од два лимуна помешан са две чаше свеже воде.

Дан 3: сок од три лимуна помешан са три чаше свеже воде.

Дан 4: сок од четири лимуна помешан са четири чаше свеже воде.

Дан 5: сок од пет лимуна помешан са пет чаша свеже воде.

Дан 6: сок од шест лимуна помешан са шест чаша свеже воде.

Дан 7: сок од три лимуна помешан са 10 чаша свеже воде. Додати једну кашику меда и пити смесу током целог дана.

Дан 8: сок од шест лимуна помешан са шест чаша свеже воде.

Дан 9: сок од пет лимуна помешан са



пет чаша свеже воде.

Дан 10: сок од четири лимуна помешан са четири чаше свеже воде.

Дан 11: сок од три лимуна помешан са три чаше свеже воде.

Дан 12: сок од два лимуна помешан са ДВЕ чаше свеже воде.

Дан 13: сок од једног лимуна помешан са једном чашом свеже воде.

Дан 14: сок од три лимуна помешан са 10 чаша свеже воде. Додати једну кашику меда и пијте мешавину током цијелог дана.

Ако вам је тешко да пијете све то одједном, пијте колико год можете, а остатак оставите за касније. Само пазите да га пијете најмање сат пре оброка.

Ова дијета се не препоручује особама са гастроинтестиналним проблемима.

Лимун дијета је посебно ефикасна у јесен или прољеће, у време када су нашем телу потребни додатни витамини и детоксикација. Ако комбинујете лимун дијету са ниским уносом калорија добићете још боље резултате! Једите пет малих оброка али заиста малих, немојте се преједати, немојте јести било какве тестенине, пецива или бели хлеб.

Заборавите на газирана пића, слатке сокове или алкохол. Грицкалице чипс, флипс, слаткише и слично избегавајте.

Извор: интернет

ПОВОЉНИ ПРЕГЛЕДИ ЗА ВОЈНЕ ПЕНЗИОНЕРЕ

Специјалистичка
неуропсихијатријска
ординација
ДР ЗЕЧЕВИЋ,

Војводе Миленка 13.
Заказивање на

телефоне:

011/361-6221 и 064/26 79 100.

Сајт: www.drzecevic.rs.

И-мејл: ordinacija@drzecevic.rs

Др мед. Миливоје Зечевић, специјалиста неуропсихијатрије, са вишегодишњим искуством на Војномедицинској академији, посебно повољне услове обезбедио је за војне пензионере и чланове њихових породица.



СВЕДОЧАНСТВО ИЗ ПРВЕ РУКЕ

Наставак са 13. стране

бити поубијани до једнога. Наши се на чи-тавом подручју више не боје никога. Рекао сам ти већ, све се шиша, све иде доле! Јер, ако је у питању власт и држава, ту се нема милости и никакве милости неће бити!

- Ма и ја сам чуо сличне приче од ових наших из Копривнице, и Вараждина и окол-ло, да има поделе тог наоружања, око не-каквих припрема да се скупљају адресе старешина и шта још знам око свачега - до-даје Влада.

- Ето, видиш Мартине, зато кажем да ће-мо морати све то пребацити на резервну полицију, и ту дати предност да се тај ХДЗ сведе под резервни састав - опет мумла Бољковац.

- Ма, Јосипе, нисам ја за то да се баш херметички затвори ово што радимо. Па, нека се и зна шта радимо, нека се зна да да ће сваки официр бити убијен ако се буде супротстављао овој Хрватској и вишестра-начком систему. Ми не можемо сада и сти-снути и прднути! А, ово, ако до тога дође, онда ти Владо само дај директиву сима својима које познајеш - убијати екстреме на лицу мјеста, на улици, у сред касарноског круга, било где. Само пиштољ и у стомак му спрашити два метка...

-Ауу, бога ти, нисам знао да је то тако озбиљно. Шта ми онда сада да радимо? - као зачуђено ће Влада.

Вировитичку бригаду разоружати без опаљеног метка

- Вас двојица треба што пре да прикупи-те адресе свих официра и оцене какав је ко и на чијој је страни. Тај списак ћеш мени лично предати када доћем у Вировитицу. Бригаду у Вировитици морамо разоружати без метка! Прикупите ми све адресе офи-цира, са оценом какав је, где станује, па да ли је ортодоксан и на другој страни или је недефинисан. То чувај код себе, састаћемо се већ негде, тамо.

Сунце је већ превалило половину свога пута, а негде далеко у шуми чула се мотор-на тестера. Ваљало се што пре растајати пре него наиђе неко кога би свакако зачу-дило шта то раде тројица мушараца у шумском шипражју. Растадосмо се пре из-ласка из шуме одласком различитим прав-цима, уз још једно упозорење на пуну опре-зност и могуће провере и провокације.

Успут смо се договорили да на граничном прелазу где су прошли шлепери треба од-мах активирати једну нашу оператив-ну позицију да би смо били правовремено обавештени ако би се поновила иста ситу-ација са шлеперима. Варијанта за њихово пресретање са теретом из Мађарске сада је била актуелнија него икада, јер све је указивало да су прва два шлепера били само проба поузданости канала и претход-ница будућим транспортима оружја и муници-ције и ко зна још чега из Мађарске.

Одмах, по стицању у Загреб, кренула је депеша за Управу безбедности, где су је са нестрпљењем очекивали. Убрзо ми је рече-но да се спремам за лет за Београд и са-станак са савезним секретаром, који је већ заказан. И, нормално, да понесем и траку јер, кажу, да ако коза лаже - рог не лаже!



Интерно гласило
војних ветерана

ИЗДАВАЧ

Удружење војних пензионера Србије
Београд, Браће Југовића 19

ЗА ИЗДАВАЧА

Љубомир Драгањац



НАСЛОВНА
СТРАНА:

Милен
Чуљић

Година XIV ■ Број 145 ■ Фебруар 2016.

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК
Звонимир Пешић

ЛИКОВНО-ГРАФИЧКИ УРЕДНИК
Милен Чуљић

СТАЛНИ САРАДНИЦИ

Др Часлав Антић, мр Александар
Симоновски, Радисав Ристић, Ранко
Бабић, Будимир М. Попадић, Никола
Оташ, Душан Старчевић

ДОПИСНИЦИ

Добросав Алексић (Алексинац),
Ранко Бабић (Ниш), Предраг Добит
(Сремска Митровица), Радивоје
Здравковић (Подгорица),
Ило Михајловски (Чачак),
Будимир М. Попадић (Нови Сад),
мр Александар Симоновски (Крушевац),
Стеван Стојановић (Шабац),
Драгослав Ђорђевић (Крагујевац),
Жељко Будимски (Зајечар)

ФОТОГРАФИЈЕ У БРОЈУ

Будимир М. Попадић, М. Чуљић,
дописници и сарадници

УНОС ТЕКСТОВА

Редакција

ДИСТРИБУЦИЈА

Павле Лучић

Лист излази месечно.

Тираж: 3.000 примерака

Телефон-факс: 011/322-8076

ШТАМПА

Пан-пласт, Београд

Адреса, Београд, Браће Југовића 19

Ел. пошта: uvps.veteran@gmail.com

Сајт Удружења <http://www.uvps.rs/>

ISSN 1452-3809



CIP –
Каталогизација
у публикацији
Народна
библиотека
Србије Војни
ветеран ISSN
1452-3809

Адвокатске услуге за КВП

БЕСПЛАТНИ САВЕТИ И ПОВОЉНИЈЕ ОСТАЛЕ УСЛУГЕ

На основу уговора о пословној са-
радњи закљученог са УВПС, адвока-
ти:

***Ивана Ц. ЈОВАНОВИЋ**, из Београ-
да, ул. Балканска бр. 18, локал 93 (ТЦ
„Иванијум“), тел. 011/2644384 и
064/1735395; Клијенте прима: уторком:
од 17.00-19.00 часова;

***Љиљана ЈАКОВЉЕВИЋ**, из Бео-
града, ул. Чубурска бр.2, Занатски
центар „Пејтон“, тел. 011/2446977 и
064/1427122; Клијенте прима поне-
дељком, средом и четвртком: зими од
17.00 - 19.00 а лети од 18.00 -19.30;

***Гордана БУЧЕВАЦ СТЕФАНО-
ВИЋ**, из Шапца, ул. Патријарха Павла
бр. 10, тел. 015/314307 и 064/2328165;
Клијенте прима: четвртком од 18.00 -
19.00 часова;

За потребе војних пензионера ови
адвокати обављаће следеће правне
послове: даваће бесплатне правне са-
вете и пружаће све остале адвокатске
услуге уз накнаду по важећој адвокат-
ској тарифи умањеној за 20 одсто
(адвокати Љиљана Јаковљевић и Гор-
дана Бучевац Стефановић), односно
30 одсто (адвокат Ивана Јовановић).
Редослед адвоката дат је по редосле-
ду склапања уговора.

УСЛУГЕ ВЕЗАНЕ ЗА САХРАНУ ПРЕКО УДРУЖЕЊА

Уколико користите услуге у вези са-
хране преко Удружења војних пензио-
нера Србије требало би да знате да
услуге могу користити чланови УВПС,
чланови њихових породица, као и сви
остали војни осигураници.

Преко Удружења могу се добити
комплетне услуге везане за сахрану:

- организација и заказивање тер-
мина за сахрану или кремацију,
- упис у матичну књигу умрлих,
- спроводница за пренос покојни-
ка,
- штампање посмртних плаката,
- продаја погребне опреме,
- превоз покојника,
- организација војних почести,
- помоћ око сређивања докумена-
та пре и после сахране ради регули-
сања права чланова породице после
смрти војног осигураника,
- бесплатан долазак у стан поро-
дице преминулог ради договора.

Све додатне информације могу се
добити у месним и општинским орга-
низацијама УВПС, или директно на
тел. 011/8333-142 и 011/6161-769;
064/1660-423 и 011/3181-812.

ПЕНЗИОНЕРСКО ЋОШЕ



Мораћу у пензију да ставим
квасац. Не би ли нарасла!

Са својом пензијом могу да се
сликам. Само осмех неће да
буде као код Мона Лизе.

Мој комшија пензионер је на
коњу. Нема пара за бензин за
свој аутомобил.

Пензионерима је на грани
стандард, а у руци обећања
политичара.

Не треба звати пензионере на
прославу. Могло би им позлвити
кад виде у каквом су стању
њихова бивша предузећа.

Стомак пензионера подсећа на
ултракратке таласе на радију. И
он крчи.

Окамењени мед прогутало му
секиру. Она се слади, а он
секира...

Душан Старчевић

ВЕОМА ПОВОЉНЕ СТОМАТОЛОШКЕ УСЛУГЕ ЗА ВОЈНЕ ПЕНЗИОНЕРЕ

У склопу сарадње са УВПС, Стомато-
лошка ординација „Президент М“, Зве-
здара, Михаила Булгакова (бивша Душа-
на Петровића Шанета) 46, са тимом ис-
кусних стручњака, војним пензионерима
нуди бројне погодности:

Део услуга бесплатно – стоматолошки
преглед, консултација и стручно мишље-
ње,

Остале стоматолошке услуге (проте-
зе, плombe, надоградње и друго), уз зна-
чајне финансијске погодности – плаћа-
ње на рате или са попустом, у зависно-
сти од врсте услуга.

Доказани тим стручњака нуди **све
стоматолошке услуге брзо, квалитет-
но и повољно.**

Телефони за контакт и информације:
**011/342-7481, 063/214-800,
064/135-1487.**